

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

IGA LIIGE LOEBI! • ILMUB AASTAST 1925

NR 1 • 29/1/2014

Mida arvestada töölepingu ülesütlemisavalduse koostamisel?

► lk 5

Raamatupidajatel on viimane aeg valmistuda muudatusteks maksete tegemises

► lk 12

Euroopa Komisjoni toetused ja laenugarantiid

► lk 13

ETTEVÕTETE ARUANDLUSKOHUSTUS VÕIB PALGASTATISTIKA OSAS VÄHENEDA ► lk 6

ISTOCKPHOTO

KODA KUTSUB OSALEMA

Ökodusainiga konkurentsivõimelisemaks

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda kutsub Eesti ettevõtteid osalema Euroopa Komisjoni algatatud ja rahastatud keskkonnaprojektis EDECON, et ekspertide nõustamisel ja kaasabil tõsta ehitussektori ettevõtjate keskkonnateadlikkust. Seminaride sarja „Ökodusainiga konkurentsivõimelisemaks“ sissejuhatav seminar toimub 12. veebruaril. **Lk 17**

Sinu ettevõtlustugi Euroopas

Seminar „Tulumaksu ja käibemaksu muudatused 2014 ja maksuprobleemid“

Info ja registreerimine:

Kati Krass

Projektijuht

Tel: 443 0989

E-post: kati@koda.ee

Koolitusel käsitletakse tulumaksu ja käibemaksu muudatusi, mis hakkavad kehtima 2014. aastal. Samuti käsitletakse olulisemaid maksuprobleeme, mis puudutavad nii erisoodustusi, omakapitali väljamakseid, ettevõtlusega mitteseotud kulusid ja tehingute tõendamist, samuti olulisemaid käibemaksu probleeme.

Käsitletavad teemad:

- Maksumuudatused 2014.
- Olulised tulumaksu probleemid ja uued käsitletavad - erisoodustused, seotud isikud, püsiv tegevuskoht, siirdehinnad, kingitused.
- Tehingud omanike, juhtide ja töötajatega ja seal tekkivad maksuriskid.
- Kodukontoriga seotud maksud.
- Välislähetustega seotud probleemid ja kohtupraktika.
- Dividendide ja omakapitalist väljamaksete maksustamine ja kohtupraktika.
- Käibemaksuobjekt ja pöördkäibemaksu kohustus.
- Kinnisasja ja metalljäätmete käibemaksuga maksustamise uus kord.
- Piiriüleste kaubatehingute maksustamise eripära ja riskid, 0% määra tõendamine.
- Mida arvestada piiriüleste teenuste osutamisel.
- Maksustatava väärtusega seotud probleemid, sh seotud isikud, vahendus, komisjon.
- Sisendkäibemaksu mahaarvamise meetodid ja praktikas tekkinud probleemid.
- Arvele esitatavad nõuded ja tõendamiskoormus.
- Olulisem kohtupraktika maksuasjades.

Tuuakse näiteid Maksuameti praktikast ja kohtupraktikast maksuasjades.

Koolituse lektor on vannutatud audiitor ning OÜ Marisett juhtiv maksukonsultant **Tõnis Jakob**. Tõnis Jakob on osalenud lektorina paljudel raamatupidamise ja maksustamise teemalistel avalikel koolitustel ja seminaridel ning on olnud ülikoolides maksustamise õppejõud.

Koolitus toimub:

30. jaanuaril Pärnus

Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis (Ringi 35)

14. veebruaril Kuressaares

Ajamajas (Tallinna 16)

19. veebruaril Tallinnas (vene k)

Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17)

20. veebruaril Narvas (vene k)

Tartu Ülikooli Narva Kolledžis

(Raekoja plats 2)

8

16

JUHTKIRI

- 4 Uuel aastal vanad probleemid

ETTEVÕTJA KÜSIB

- 5 Mida arvestada töölepingu ülesütlemissavalduse koostamisel?

JURISTI TÖÖLAUALT

- 6 Ettevõtete aruandluskohustus võib seoses palgastatistikaga väheneda
8 Piiriüleste võlgade sissenõudmist plaanitakse lihtsustada

EUROOPA UUDISED

- 10 Ühis- ehk osalustarbimisest

KASULIKKU

- 12 Raamatupidajatel on viimane aeg valmistuda muudatusteks maksete tegemises

ENTERPRISE EUROPE NETWORK

- 13 Euroopa Komisjoni toetused ja laenugarantiid
14 Riigihanketeated, kontaktkohtumised
15 Koostööpakkumised

KAUBANDUSKOJA PROJEKTID

- 17 Õkodisainiga konkurentsivõimelisemaks

KAUBANDUSKOJA LIIKMED

- 18 Tamsalu vald on ettevõtjatele avatud

ETTEVÕTLIKKUS

- 20 Toila valla noored tegid kohalikule spaale reklaamvideod

KASULIKKU

- 21 Eesti toiduainetetööstuse ettevõtete müügi- ja kontaktüritused Hiinas

VÄLISSUHTED

- 22 Valgevene majanduskeskkond

24 KODA KUTSUB OSALEMA**26 UUED LIIKMED****27 JUUBILARID**

▶ KODA KUTSUB OSALEMA

FINANTSKOOLITUSED

4. veebruar **SEMINAR TARTUS „2013. AASTA RAAMATUPIDAMISE AAS-
TAARUANDE KOOSTAMINE“**
Atlantise konverentsikeskuses (Narva mnt 2, Tartu)
Info: Kaubanduskoja Tartu esindus • 744 2196 • tartu@koda.ee
14. veebruar **SEMINAR KURESSAARES „TULUMAKSU JA KÄIBEMAKSU
MUUDATUSED 2014 JA MAKSUPROBLEEMID“ ▶ lk 2**
Ajamajas (Tallinna 16, Kuressaare)
Info: Kati Krass • 443 0989 • kati@koda.ee
19. veebruar **SEMINAR „TULUMAKSU JA KÄIBEMAKSU MUUDATUSED 2014
JA MAKSUPROBLEEMID“ (VENE KEELES) ▶ lk 2**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Kati Krass • 443 0989 • kati@koda.ee
20. veebruar **SEMINAR NARVAS „TULUMAKSU JA KÄIBEMAKSU MUUDATU-
SED 2014 JA MAKSUPROBLEEMID“ (VENE KEELES) ▶ lk 2**
Tartu Ülikooli Narva Kolledžis (Raekoja plats 2, Narva)
Info: Margus Ilmjärv • 337 4950 • margus@koda.ee

EKSPORDIKOOLITUSED

17. veebruar **KOOLITUS „KONTAKTIDE LOOMINE JA KOOSTÖOPARTNERITE
LEIDMINE SIHTTURUL“**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Haili Kapsi • 604 0078 • haili@koda.ee
19. veebruar **KOOLITUS „EKSPORTÖÖRI INFOALLIKAD: TESTIMISEST, VAAT-
LUSEST, TURU-UURINGUTEST JA MUUST“**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Haili Kapsi • 604 0078 • haili@koda.ee
20. veebruar **VÄLISMESSIKOOLITUS**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Lidia Friedenthal • 604 0077 • lidia@koda.ee

MUUD KOOLITUSED

6. veebruar **ÕPPEPÄEV „ÄRIÜHINGU JUHTORGANITE LIIKMETE ÕIGUSED,
KOHUSTUSED JA VASTUTUS“ ▶ lk 24**
Kaubanduskoja Jõhvi esinduses (Pargi 27, Jõhvi)
Info: Margus Ilmjärv • 337 4950 • margus@koda.ee
6. veebruar **SEMINAR „KUIDAS SÕLMIDA HEA JA KINDEL IT-LEPING?“ ▶ lk 24**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Kati Krass • 443 0989 • kati@koda.ee
7. veebruar **ÕPPEPÄEV „ÄRIÜHINGU JUHTORGANITE LIIKMETE ÕIGUSED,
KOHUSTUSED JA VASTUTUS“ (VENE KEELES) ▶ lk 24**
Tartu Ülikooli Narva Kolledžis (Raekoja plats 2, Narva)
Info: Margus Ilmjärv • 337 4950 • margus@koda.ee
12. veebruar **SEMINARIDE SARJA „ÕKODISAINIGA KONKURENTSIVÕIMELI-
SEMAKS“ SISSEJUHATAV SEMINAR ▶ lk 17**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Gerly Jostov • 604 0082 • gerly@koda.ee

KONTAKTKOHTUMISED

18. veebruar **EUROPE 2020 STRATEGY FOR GROWTH: EUROOPA ETTEVÕT-
JATE KONTAKTKOHTUMISED BELGIAS**
Info: Lea Aasamaa • 604 0083 • lea@koda.ee
25. veebruar **ROOTSI FIRMAD OTSIVAD TALLINNAS KOOSTÖOPARTNEREID ▶
lk 14**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Lea Aasamaa • 604 0083 • lea@koda.ee
5. märts **SÄÄSTVA EHITUSSEKTORI KONTAKTKOHTUMISTE ÜRITUS
LONDONIS: ECOBUILD 2014 ▶ lk 14**
Londonis Suurbritannias
Info: Lea Aasamaa • 604 0083 • lea@koda.ee

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKOJA**

Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061
E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

TEATAJA TOIMETUS

Kaidi Talsen
Tel: 604 0085
E-post: kaidi@koda.ee
Kujundus: Director Meedia

JUHTKIRI

Uuel aastal vanad probleemid

Kutseõppe pikaajaline ja stabiilne rahastus ohus.

Õppe kvaliteet on justkui teisejärguline.

Mida on tööandjal teha teoorias tugeva kokaga, kel praktilisi oskusi ei ole?

Kuidas saab nii, et jaanuari lõpuks ei ole veel teada, kui palju võib kool kulutada tänavu ühe koka koolitamiseks.

Kui vanal aastal tegid palju meeelhärmi maksuseaduste eelnõud, mis eelarveseaduse varjus ja osapooltega konsulteerimata Riigikokku jõudsid ning mida vaieldamatult võib pidada eelmise aasta halvimateks eelnõudeks, siis aasta algas samuti negatiivse üllatusega. Jaanuari lõpus jõudis meieni eelnõu, mis kannab nime Vabariigi Valitsuse määruse „Kutseõppe rahastamis põhimõtted, komponendid ja nende rakendamise tingimused ja kord“ eelnõu. Tegemist on eelnõuga, mis peaks rakenduma tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2014 ja määrama kindlaks aasta lõpuni, millises mahus rahastatakse kutseõpet. Selleks nähakse ette õppekavariühmadele erinevad rahastuskoeffitsiendid ehk kui kallis on ühe või teise ametimehe õpetamine ja palju selle õppekoha jaoks raha antakse. Näiteks metsanduse õppekavariühma rahastamise aluseks on koeffitsient 2,5, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia puhul 1,1 jne. Need samad koeffitsiendid on eelnõu järgi

aga mitmel õppekavariühmal vähenemas ja nagu eelnevast võis aru saada, rakenduks vähenemine tagasiulatuvalt. Isegi kui osa vähenemiste kohta võib seletuskirjast põhjendusi leida, on arusaamatu siiski kogu protsess. Kuidas saab nii, et jaanuari lõpuks ei ole veel teada, kui palju võib kool kulutada tänavu näiteks ühe koka koolitamiseks.

Oleme Kaubanduskojas aastaid rääkinud vajadusest tagada kutseõppe pikaajaline ja stabiilne rahastus. Oleme rääkinud vajadusest, seda suurendada selliselt, et see aitaks õppe kvaliteeti hoida ja parandada. Suures mahus struktuurivahendite investeerimise teel on viimastel aastatel panustatud küll nii seadmetesse, õppevahenditesse ja hoonetesse, kuid õppe jooksev kvaliteet on meie hinnangul jäänud teisejärguliseks. Eriti hulluks teeb asja veel seegi, et võrreldes näiteks väljakujunenud rahastuse suhteid üldhariduse, kõrghariduse ja kutsehariduse vahel on kutseharidus jäämas üha enam tagaplaanile. Võrreldes Soomega, on meil olukord vastupidine – kui neil on ühe õppekoha maksumus, vaadates haridusliike, kutseõppes pea kõige kõrgem, siis meil kõige madalam. Ometi saavad kõik aru, et kulud kvaliteetse kutseõppe andmiseks on suuremad kui üldhariduses ning neid vähendades, jättes samaks õpilaste arvu, väheneb kvaliteet. Liha ja piima on kokaks õppimisel ikka vaja ning kui raha selle ostmiseks ei ole, kannatab paratamatult kvaliteet – kas kujutate ette, et klass õpib kokaks nii, et viiest üks saab kala fileerida ja teised omandavad fileerimiskunsti teoreetiliselt. Mida on tulevasel tööandjal teha teoorias tugeva kokaga, kel praktilised oskused omandamata?

Lisaks sellele, et eelnõuga kavandatakse mitme õppekavariühma koeffitsiendi vähendamist (metsamasinate juhi õpe, kokandus), on probleemne tegelikult kogu eelnõu planeerimise protsess. Jääb arusaamatuks, miks ei ole kavandatavaid muudatusi, eelkõige kutseõppeasutuste eelarvetele negatiivset mõju avaldada võivat õppekavariühmade koeffitsientide vähendamist, asjast huvitatud osapooltega läbi räägitud. Meile teadaolevalt ei

ole eelnõu koostamise käigus tutvustatud koeffitsientide muutmise ideed isegi mitte kutseõppeasutustele endile, kellele see samuti pehmelt öeldes üllatusena tuli. Kindlasti ei saa koeffitsientide vähendamise muudatusi pidada väheoluliseks, sest need võivad mõjutada õppe kvaliteeti ning vähendada kutseõppeasutuste eelarveid. Seetõttu oleksid pidanud eelnõu koostajad arutama kavandatavaid muudatusi ka asjast huvitatud isikutega juba oluliselt varem, et saavutada tulemus, mis aktsepteeritav ja kvaliteeti tagav. Praegusel juhul ei jää aga üle muud, kui mõõnda, et protsess kipub väljendama suhtumist kutseõppesse tervikuna. Esitame ministriumile kindlasti omapoolsed ettepanekud ja püüame tagada vähemasti senise rahastuse säilimise.

MAIT PALTS
peadirektor

▶ ETTEVÕTJA KÜSIB

Mida arvestada töölepingu ülesütlemisavalduse koostamisel?

Juhul kui tööandja on otsustanud töölepingu töötajaga lõpetada, tuleb esmalt arvestada asjaoluga, et tööandjal on keelatud lepingut korraliselt üles öelda. See tähendab, et töölepingu lõpetamiseks peab alati olema konkreetne põhjus. Juhul kui tööandjal on objektiivne põhjus töölepingu lõpetamiseks, tuleb koostada ülesütlemisavaldus.

Esiteks tuleb silmas pidada, et avaldus peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, seega ei piisa suulisest teavitusest. Küll aga piisab e-maili teel saadetud kirjast. Hilisemate vaidluste vältimiseks on soovitatav aga ka e-maili teel saadetud ülesütlemisavaldus allkirjastada. Juhul kui nõuet ei täideta, pole ülesütlemist sisuliselt toimunud.

Samuti ei saa ülesütlemine sõltuda mingi teatud tingimuse täitmisest. Näiteks ei ole võimalik kirjutada, et ülesütlemist ei toimu, kui töötaja täidab omalt poolt mingi ülesande.

Avalduses tuleb kindlasti märkida ka töölepingu ülesütlemise põhjus. Seejuures ei piisa lihtsalt seaduse tsiteerimisest ega paragrahvi märkimisest. Välja tuleb tuua konkreetsed põhjused ning selgitada, miks otsus vastu on võetud.

Soovitatav on märkida ka töötaja viimane tööpäev. Üldjuhul tuleb tööandjal ka kinni pidada etteteatamistähtajast. Tähtaja pikkus sõltub seejuures töötaja staažist tööandja juures. Etteteatamistäht-aega ei pea järgima, kui leping öeldakse üles töötajast tuleneval mõjuval põhjusel, mida arvestades ei ole võimalik töösuhet jätkata. Sel juhul tuleb jällegi põhjendada, miks ei ole võimalik töösuhete jätkamine etteteatamistähtaja vältel.

MARKO JAEGER

Jurist

 JURISTI TÖÖLAUALT

Ettevõtete aruandluskohustus võib seoses palgastatistikaga väheneda

Statistikaamet on välja tulnud ideega kasutada palgastatistika tegemiseks ettevõtjate poolt juba riigile esitatud tulu- ja sotsiaalmaksudeklaratsioone (TSD). Selle sammuga soovitakse vähendada ettevõtjate aruandluskohust.

Praegu peab ligi 80 000 ettevõtjat esitama iga kuu Maksu- ja Tolliametile maksudeklaratsiooni, kus näidatakse eelmise kuu eest tasutav tulu- ja sotsiaalmaks. Lisaks on ca. 11 000 ettevõtet kohustatud esitama Statistikaametile palgastatistika aruande, kus tuleb muu hulgas märkida töötajatele väljamakstava tasu suurus ning tasutav sotsiaalmaks. Ettevõtjad ning ka Kaubanduskoda on korduvalt avaldanud arvamust, et ettevõtjad ei peaks riigile esitama kaks korda sarnase sisuga palgaandmeid.

TSD TÄIENDAMINE STATISTILISTE NÄITAJATEGA

Ettevõtete aruandluskohustuse vähendamiseks on Statistikaamet teinud ettepaneku täiendada TSD lisa 1 statistiliste näitajatega. See tähendab, et valimisse sattunud ettevõtted ei peaks enam Statistikaametile esitama eraldi palgastatistika aruannet, vaid saaksid vajalikud statistilised näitajad esitada koos TSD-ga.

Maksudeklaratsiooni täiendamine statistiliste näitajatega on vajalik, sest TSD ei sisalda kõiki vajalikke andmeid statistika tegemiseks. Näiteks ei ole võimalik TSD-st leida töötatud töötundide arvu, mis on aga vajalik sisend keskmise palga,

tööviljakuse ja tööjõukulude tootlikkuse arvestamisel.

Statistikaameti algatuse kohaselt peaks palgastatistika valimisse sattunud ettevõtte lisaks töötaja töötundide arvule märkima veel igale töötajale eelmisel kuul välja makstud pensioni, stipendiumi ja toetuse; ebaregulaarse preemia ja lisatasud ning töö mitteandmisel või töötamise takistuse korral makstava keskmise töötasu. Nimetatud tasusid ei pea ettevõtja välja tooma, kui tööandja ei ole vastavat makset teinud.

Kaubanduskoda on Statistikaametile esitanud ettepaneku küsida palgastatistika valimisse sattunud ettevõttelt andmeid ainult iga töötaja töötundide kohta. Leiame, et avalikkusele pakub huvi eelkõige statistika selle kohta, kui suur on keskmine palk, samas andmed stipendiumite, toetuste või preemiade kohta ei ole esmatähtsad ning neid andmeid ei peaks Statistikaamet ettevõtetelt koguma.

Statistiliste näitajate edastamise kohustusest teavitaks ettevõtjaid ka edaspidi Statistikaamet. Samas oleks see teave kättesaadav ka Maksu- ja Tolliameti keskkonnas. Maksu- ja Tolliameti ülesandeks jääks ka kontrollida, et koos TSD-ga oleksid esitatud statistilised näitajad. Ettevõtte

peab täitma iga töötaja kohta töötundide arvu ning eelnevalt nimetatud tasud (nt preemia, toetus), kui ettevõtte on selliseid väljamakseid teinud. Kui ettevõtte on jäänud statistilised näitajad täitmata, peaks Maksu- ja Tolliameti süsteem sellest ettevõtet teavitama.

TÖÖTAMISE REGISTRI TÄIENDAMINE STATISTILISTE NÄITAJATEGA

Statistikaameti hinnangul oleks vaja statistiliste näitajatega täiendada ka töötamise registrit. Riik soovib selle aasta suvel luua töötamise registrit, kuhu ettevõtjad oleksid kohustatud kandma kõik tööd tegevad isikud enne nende esimest tööpäeva. Ettevõtted peaksid registrisse kandma töötaja nime, isikukoodi, ettevõtte registrikoodi, töötamise alustamise kuupäeva ning töötamise liigi (nt tööleping, käsundusleping).

Statistikaamet soovib, et ettevõtte kannaks lisaks eelnevalt nimetatud andmetele registrisse ka töötaja töökoha asula täpsusega (nt küla, alevik, linn). Nimetatud andmete kogumise eesmärgiks on pakuda avalikkusele detailsemat statistikat palkade kohta kohalike omavalitsuste lõikes ning ka pendelrände statistikat. Kaubanduskoda on teinud Statistikaame-

ISTOCKPHOTO

STATISTIKAAMETI IDEE:

- » Statistikaamet soovib palgastatistika tegemiseks kasutada tulu- ja sotsiaalmaksudeklaratsioone (TSD).
- » Selleks on vaja maksudeklaratsioone täiendada teatud statistiliste näitajatega (nt ühes kuus töötatud tundide arv iga töötaja kohta).
- » Idee elluviimise järel ei peaks ettevõtte enam Statistikaametile esitama eraldi palgastatistika aruannet, vaid saaksid vajalikud statistilised näitajad esitada koos TSD-ga.

► Ettevõtjad ning ka Kaubanduskoda on korduvalt avaldanud arvamust, et ettevõtjad ei peaks riigile esitama kaks korda sarnase sisuga palgaandmeid.

tile ettepaneku, et töökohta asukohta märkimine võiks piirduda kohaliku omavalitsuse täpsusega. Leiame, et asula täpsusega töökohta määramine suurendaks eelkõige nende ettevõtete halduskoormust, kel on mitu tegevuskohta ühe omavalitsuse territooriumil, näiteks kolmes erinevas külas.

HALDUSKOORMUS EI TOHIKS SUURENEDA

Kaubanduskoda toetab Statistikaameti ideed teha palga- ja tööjõukulude statistikat tulu- ja sotsiaalmaksudeklaratsioonide pealt. Samas oleme Statistikaametile teada andnud, et toetame kavandatavaid muudatusi ainult eeldusel, et andmete edastamine oleks ettevõtjate jaoks võimalikult lihtne ja mugav ning ei tooks kaasa halduskoormuse kasvu.

Statistikaameti ettepanekust võib välja lugeda, et nad on mõelnud ettevõtete halduskoormuse vähendamise peale. Näiteks kui praegu küsitakse palgastatistika aruannet 11 000 ettevõttelt, siis muudatuste elluviimise järel oleks ainult 8000 ettevõtet kohustatud esitama koos TSD-ga ka teatud statistilised näitajad.

AVALIKU SEKTORI PALGASTATISTIKA OLGU AVALIK

Kaubanduskoda on teinud Statistikaametile ka täiendava ettepaneku teha muudatuste elluviimise järel avalikkusele ühest kohast kättesaadavaks statistika selle kohta, millistel ametikohtadel ning kui palju on tööd tegevaid isikuid avaliku sektori üksuste lõikes (nt ministeeriumites, maavalitsustes, keskvalitsuse ametites, kohaliku omavalitsuse üksustes jne). Nimetatud andmete kättesaadavus ühest kohast suurendaks olulisel määral avaliku sektori läbipaistvust. Hetkel ei ole võimalik sellist teavet ühest kohast saada.

MARKO UDRAS

Poliitikakujundamise ja õigusosakonna juhataja kt

▶ JURISTI TÖÖLAUALT

Piiriüleste võlgade sissenõudmist plaanitakse lihtsustada

Euroopa Komisjon kavandab muudatusi, millega võimaldatakse nii tarbijatel kui ettevõtjatel, Euroopa Liidus nõuda kuni 10 000-eurost võlga sisse lihtsustatud korras.

Piiriüleste nõuete puhul tundub nõude rahuldamiseks ettevõtetav kohtutee sageli liigselt aeganõudev ja kallis. Väiksemate piiriüleste nõuete puhul lüüakse tihti käega. Sageli ei teata, et väiksemate piiriüleste nõuete (kuni 2000 eurot) puhul on võimalik kasutada ka alternatiivset kohtumenetlust – Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlust. Alternatiivse menetluse eelised on lihtsus, kiirus ja kulude kokkuvõtte. Kuna menetlusdokumentide täitmine on tehtud piisavalt arusaadavaks ja ei nõua juriidilisi eriteadmisi, pole vaidluse lahendamiseks vaja isegi juristi abi.

Ettevõtjate piiriülesed nõuded ületavad sageli 2000 euro ülempiiri, mis täna ei võimalda lihtsustatud kohtumenetlust kasutada. Positiivne on, et Euroopa Komisjoni kavandavate muudatustega saab tulevikus kasutada lihtsustatud menetlust ka kuni 10 000-eurose nõude korral. Eelkõige arvestavad kavandatavad muudatused väikeettevõtjate vajadustega.

MIDA KUJUTAB ENDAST EUROOPA LIHTSUSTATUD KOHTUMENETLUS?

Euroopa lihtsustatud kohtumenetlus on hea alternatiiv liikmesriikide traditsioonilisele kohtumenetlusele. Suurimad eelised on võimalik kokku võtta kolme märksõnaga: lihtsus, kiirus ja odavus.

Kohtumenetluse alustamine on tehtud võimalikult lihtsaks. Menetluse alustamiseks on vaja täita nõudevorm (vorm A)

ja saata see pädevale kohtule. Siinkohal peab mainima, et kõikide menetlusdokumentide jaoks on koostatud standardvormid, mis on internetis kättesaadavad. Nõudevormis on vaja märkida poolte andmed, kohtualluvus, kohtuasja piiriülene olemus, pangarekvisiidid, nõue ja nõude kirjeldus. Kõikide täitmist vajavate väljade juures on täpsustatud selgitused. Lisaks tuleb nõudevormile lisada ka kõik asjakohased dokumendid, nt kvitüürid, arved jne.

Taotlusevormi kättesaamisel täidab kohus vastusvormi (vorm B) ja saadab selle koos nõudevormi koopiaga 14 päeva jooksul kostjale. Kostja peab vastama 30 päeva jooksul, täites vastusevormis (vormis B) oma osa. Kohus teeb otsuse 14 päeva jooksul. Seega on Euroopa lihtsustatud kohtumenetlus väga kiire ja efektiivne.

Lihtsustatud kohtumenetlus aitab kokku hoida ka õigusabi kulusid, sest puudub vajadus juristi kaasamiseks. Kohtuvaidluse lahendamise menetlus põhineb tüüpvormidel, mille täitmiseks pakutakse tasuta abi. Menetlus on üldjuhul kirjalik. Isegi kui tekib vajadus suuliseks arutamiseks, ei pea pooli esindama advokaat.

Samas peab kindlasti meele pidama, et Euroopa lihtsustatud kohtumenetlus on mõeldud eelkõige väiksemate kohtuvaidluste lahendamiseks. Seetõttu kehtib nõudele ülempiir (hetkel 2000 eurot) ja

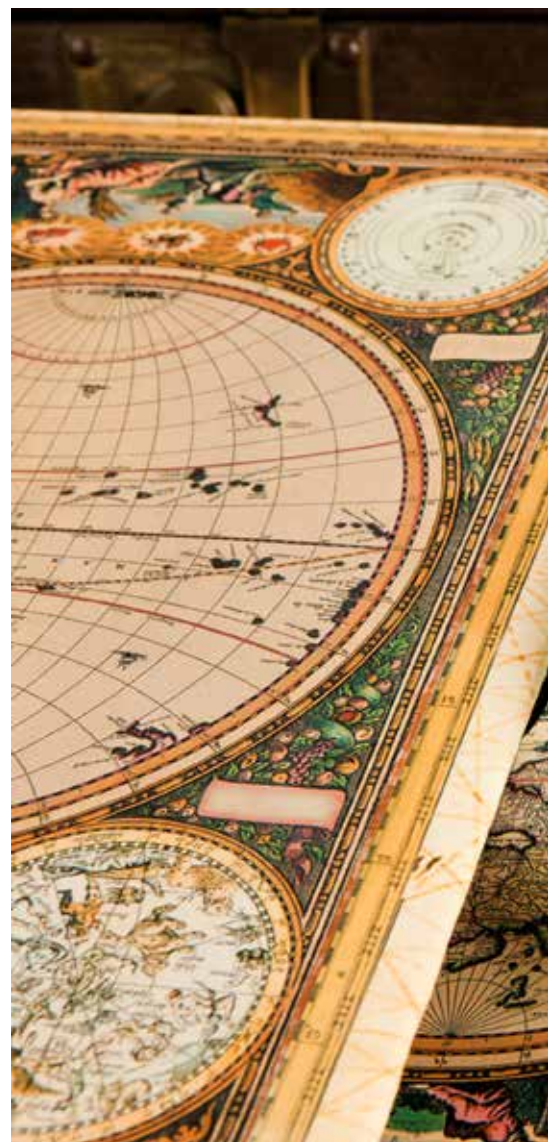
▶ Euroopa lihtsustatud kohtumenetlus on hea alternatiiv liikmesriikide traditsioonilisele kohtumenetlusele. Suurimad eelised on võimalik kokku võtta kolme märksõnaga: lihtsus, kiirus ja odavus.

nõuetele, mis seda piiri ületavad, menetlust ei kohaldata. Lisaks peab kohtuasjal olema ka piiriülene olemus.

VÄIKEETEVÕTJATE VÕIMALUSED PARANEVAD

Euroopa Komisjonil on plaanis teha muudatusi, mis arvestavad eelkõige väikeettevõtjate vajadustega. Kui hetkel kehtiv nõude ülempiir (kuni 2000 eurot) sobib peamiselt tarbija profiiliga, siis ülempiiri

ISTOCKPHOTO

OLULISEMAD MUUDATUSED:

- » Nõude ülempiiri tõstmine 10 000 euroni.
- » Muuta menetluskomentide edastamine otsast lõpuni elektrooniliseks
- » Video- ja konverentsiseadmete kasutamine kohtuistungil läbiviimisel.
- » Kohtulõivude ühtlustamine ülempiiri sätestamisega.

tõstmine (kuni 10 000 euroni) võimaldab ka ettevõtjatel lihtsustatud menetlust rohkem kasutada. Statistika kohaselt moodustavad 2000-10 000-eurosed nõuded ligi 30% piiriülestest ettevõtjatevahelistest nõuetest. Seega avardab ülemmäära suurenemine eelkõige ettevõtjate võimalusi. Lisaks nõude ülemmäära tõstmisele on Euroopa Komisjonil kavas teha veel teisigi muudatusi.

TEISTEST MUUDATUSTEST

Muudatuste eesmärk on teha menetlus veelgi lihtsamaks ja kiiremaks. Näiteks võib tulevikus edastada kõiki menetluskomponente lisaks tavapostile ka elektrooniliselt. Kuigi hetkel kõik Euroopa Liidu liikmesriigid elektroonilist kätetoimetamist ei kasuta, on kaugem eesmärk muuta kohtumenetlus otsast lõpuni elektrooniliseks.

Üldjuhul on menetlus kirjalik, kuid tuleb ette ka olukordi, kus kohtuistungil korraldamine on mõeldav ja

poolte osavõtt istungist on kohustuslik. Reisikulude ja aja kokkuhoiu tagamiseks hakatakse tulevikus kasutama istungi läbiviimiseks ja tõendite kogumiseks video- ja konverentsiseadmeid. Seega pole tulevikus füüsilise kohalolek kohtuistungil enam vajalik.

Üheks eeliseks lihtsustatud kohtumenetluse juures on odavus. Selleks, et vähendada liikmesriikide kohtulõivude erinevusi, soovitakse kehtestada lõivu ülempiir. See vähendab kohtusse pöördumise kulusid nendes liikmesriikides, kus kohtulõivud on ebaproportsionaalselt suured.

Kokkuvõttes võib öelda, et kavandatud muudatused on ettevõtjasõbralikud ja võimaldavad veelgi lihtsamalt, kiiremalt ja odavamalt lahendada väiksemaid piiriüleseid vaidluseid.

► *Väiksemate kohtuvaidluste standardvormid on kättesaadaval Euroopa e-õiguskeskonna portaalis https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-42-et.do.*

SIMOONA HION

Jurist

▶ EUROOPA UUDISED

Ühis- ehk osalustarbimisest

„Ühistarbimine on majandusliku korralduse viis, milles osalejatel on ühine juurdepääs toodetele või teenustele üksikisiku omandi asemel. See pakub alternatiivi eelmisel sajandil valitsenud ületarbimisest tingitud liialdustele ja tohutute ebavõrdsustele tootja- ja tarbijariikide vahel, mis viisid nälja ja ülekaalususe ning raiskamise ja nappuse ebaloosuliku koosseisestamiseni.“ Nii ütleb EMSK (Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee) oma järjekordses omaalgatuslikus arvamuses „Ühis- ehk osalustarbimine: 21. sajandi säästev mudel“.

Alljärgnevalt tutvustan lühidalt, mida see arvamus sisaldab, mis siis on EMSK arvamus kohaselt ühis- ehk osalustarbimine, mis valdkondades näeb seda EMSK ja mida ta Euroopa Komisjonilt ootab.

Taustaks üks infokild: ajakirjas Forbes hinnati hiljuti, et ühistarbimisest saadav sissetulekute voog ületab käesoleval aastal 3,5 miljardit dollarit ning kasv on üle 25 %.

Kõnealune EMSK arvamus tugineb eeldusele, et tavapärase tarbimisühiskonnas on tooted mõeldud isiklikuks omamiseks, kiireks tarbimiseks ja enneaegseks äraviskamiseks. Ühis- ehk osalustarbimine aga eeldab kestvaid ja pikaajaliseks intensiivseks kasutuseks mõeldud tooteid, nii et neid saaksid kasutada mitmed inimesed või et neid saaks kasutada sama tarbija või kasutaja kogu elua jooksul. See aitab kasutatud kaupade eluringis keskkonnahoidlikumalt toimida. Uued tehnoloogiad (võrdõigusvõrgud ja suhtlusportaalid) näitavad, kui oluline on virtuaalne ja reaalne kogukond. Tarbijate aspektist (väidetavalt) levib ka tendents vähem omada, hinnata kulusid ja jälgida saadud tulu seoses rahuldatud vajadusega, võttes eelduseks selle, et heaolu saavutamisel ei ole kasu asjade kogumisest. Küsimus on kontaktides teatud ressursile juurdepääsu vajavate ja neid ressursse omavate, kuid vähe kasutatavate inimeste vahel. Neid ressursse saab seejärel laenata, kinkida,

WIKICOMMONS

▶ Ühis- ehk osalustarbimine aga eeldab kestvaid ja pikaajaliseks intensiivseks kasutuseks mõeldud tooteid, nii et neid saaksid kasutada mitmed inimesed või et neid saaks kasutada sama tarbija või kasutaja kogu elua jooksul.

vahetada, rentida jne. See suhe toetub kasutajate kogukonnatundele, soovile jagada ja osaleda, kusjuures usaldus on side, mis aitab neid kontakte luua, arendada alternatiivset tarbimist ja pikas perspektiivis säilitada loodud suhteid. Kõik see peab toimuma läbipaistvalt. Tarbijad tahavad vähem omada, kuid rohkem kasu saada. Ratsionaalselt tajutud kasu keskendub vä-

hendamisele ja praktilistele aspektidele, kuid samuti on tähtsad emotsionaalsed aspektid, mis pakuvad näiteks kuuluvustunnet. Mugavaid, ja sageli ka odavamaid alternatiive pakkudes kasutatakse olemasolevaid ressursse optimaalsemalt ja välditakse uute mittevajalike toodete tootmist. Lõppkokkuvõttes on jagamine tulus ja jätkusuutlik. Ühistarbimisel on ELi poliitikaga ning eelkõige siseturu poliiti-

kaga mitmeid ühiseid eesmärke: näiteks suurendada ressursitõhusust, edendada sotsiaalset innovatsiooni, luua töökohti ja majandusõitsengut. Paljud uued ühistarbimisetevõtted tegutsevad ELis, mistõttu võib Euroopast saada uute ärimudelite inkubaator, mis loob säästvat majandusarengut.

Kuna ühistarbimine kujutab endast olulist majanduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist muutust, siis peab Euroopa Komisjon eemaldama takistused, mis võivad selle arengu ees ELi tasandil olla, ning looma reguleeriva raamistiku, mis annab pikas perspektiivis sektorile kindlustunde. Euroopa Liidu õiguse seisukohast sarnaneb ühis- ehk osalustarbimine teenuseosutamise ELi toimimise lepingu artikli 57 tähenduses, kuid see ei ole ammendav. Ühistarbimise tuleks siiski vahet teha mittetulunduslikul ja tulunduslikul tegevusel. ELi seadusandja peab tähelepanu pöörama ainult viimasele.

Klassifitseerides ühis- ehk osalustarbimise mõiste alla kuuluvaid järjest mitmesugusemaid algatusi, võib jagamisel põhinevas majanduses eristada nelja valdkonda: tarbijatevahelised tehingud (C2C), ettevõtja kaudu tehtud tarbijatevahelised tehingud (C2B), ettevõtja ja tarbija vahelised tehingud (B2C) ja ettevõtjate vahelised tehingud (B2B).

Samuti võib rühmitada algatusi kolme süsteemi järgi: tootel, ümberjaotamisturgudel ja ühise korraldusega elustiilidel põhinevad süsteemid.

Ühis- ehk osalustarbimist võib kasutada ükskõik millises igapäevaelu valdkonnas, näiteks järgmistes:

- **liikumine** (ühisauto kasutamine (*car-sharing*) ehk sõidukite, taksode, jalgrataste ja parkimiskohtade rentimine ja ühiskasutus);
- **koossõit** (*carpooling*) ehk tühjade autostekohtade täitmine teiste reisijatega, kes lähevad samasse kohta);
- **energiatõhusus** (kodumasinade ühiskasutus);
- **majutus ja aiamaad** (eluruumide rent, linna- ja maapiirkondade eluasemete ja aedade ühiskasutus);
- **ettevõtlus** (koostöötamine (*coworking*) ehk bürooruumide jagamine);
- **telekommunikatsioon** (mobiiliplatvormid, kus kasutajad võivad kaupu ja teenuseid müüa samas kogukonnas elavatele inimestele ja neid neilt osta);
- **töö** (väikesed ülesanded, inimeste palgamine konkreetsete tööde tegemiseks kodus, kus parimale pakkujale usaldatakse mitmesuguseid ülesandeid alates piltide ülesriputamisest kuni mööbli kokkupanemiseni);
- **kultuur** (*bookcrossing* ehk raamatute vahetamine, eri riikide noorte vahel kultuurivahetuse edendamine);
- **haridus** (digitaalsed keeleõppe kogukonnad);
- **aeg ja oskused** (ajapangad);
- **vaba aeg** (digitaalse infosisu jagamine);
- **rahandus** (eraisikute vahelised laenud, eraisikute otselaenud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele);
- **ühisrahastamine** (*crowdfunding*) või ühiskasu eesmärgil ühisrahastamine (*crowdfunding for crowdbenefits*));
- **turism** (kulinaarsed kogemused eraisikute kodudes ja toiduainete vahetamine eraisikute vahel);
- **kunst** ja samuti turud, kus vahetatakse ja kingitakse lasteriideid ja -asju, parandatakse asju ja võetakse neid ringlusse;
- **taastuva energia** kasutuse ergutamine, kui energiaülejääki on võimalik arukate võrkude abil jagada.

EMSK meelest peaks EK käsitlema ühistarbimist oma tööprogrammis koondades õigused ja kodanikke kaitsvad põhimõtted, seejärel tuleks korraldada asjakohased uuringud, samuti luua ühistarbimise alase teabe, kogemuste ja heade tavade vahetamise andmebaas. Lõpetuseks aga reguleerida ja ühtlustada õigusakte ja määratleda ühis- ehk osalustarbimise alla kuuluva tegevuse õigus- ja maksukeskkond. Sätestada ja reguleerida tuleks selliseid aspekte nagu juriidiline vastutus, kindlustus, kasutusõigused, kaitse kavandatud aegumise eest, omandimaksud, kvaliteedistandardid, õiguste ja kohustuste kindlaksmääramine ning ELi-siseses kaubanduses avastatud võimalike piirangute ja takistuste ning võimalike õigusmoonnuste kõrvaldamine.

Omapoolse kommentaarina leian, et isegi kui EK peab mingil tasemel regulatsioone vajalikuks, siis ehk suudame näiteks lasteriideid kasutada anda või raamatuid üksteisele laenutada ilma Euroopa Komisjoni vastavate juhiskirjadeta.

REET TEDER

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja esindaja EMSKs

► KASULIKKU

Raamatupidajatel on viimane aeg valmistuda muudatusteks maksete tegemises

Veebruarist alates saavad ettevõtted ülekandeid teha vaid rahvusvahelise kontonumbriga. Mitut maksejuhist saab korruga pank edastada vaid uut ISO sõnumistandardit kasutades. Erasisikutele kehtib aastane üleminekuperiood, mille jooksul saab makseid tehes vajaduse korral kasutada saaja vana kontonumbrit.

„Ettevõtete juhid ja raamatupidajad peavad arvestama sellega, et pangad ei tohi valesti vormistatud maksejuhiseid vastu võtta. Seetõttu soovitame juhtidel raamatupidajalt küsida, kas firma on maksete uutmoodi tegemiseks valmis,“ ütles Eesti Panga asepresident Madis Müller.

Alates 2014. aasta veebruarist tohib Eestis arvetel ja maksete tegemisel kasutada ainult rahvusvahelisel ehk IBAN-kujul kontonumbrit. „Nii ettevõtjast kui ka eraisikust makse algataja peab tagama, et tema

arved oleksid muudatustest hoolimata õigeaks ajaks tasutud,“ rõhutas Müller.

Pangad viivad internetipangas kõik kontonumbrid automaatselt uuele kujule, mis teeb maksete tegemise lihtsamaks. Kuigi ettevõtted ja asutused peavad alates veebruarist kasutama ainult IBAN-kontonumbrit, kehtib eraisikutele aastane üleminekuperiood. See tähendab, et kui inimene sisestab enne 1. veebruari 2015 makset tehes vana riigisisese kontonumbriga, siis viib pank selle automaatselt enne makse kinnitamist uuele kujule.

Need raamatupidajad, kes on harjunud suuremal hulgal maksejuhiseid korruga pank saatma, peavad arvestama ka sellega, et 1. veebruarist tuleb selleks kasutada uut ISO sõnumistandardit. Kui ettevõtte

ei jõua seda muudatust veebruariks ära teha, võivad pangad pakkuda kuni 1. veebruarini 2015 sõnumistandardi teiseid. Teisendusteenust ei osutata siiski automaatselt, vaid ettevõtte peab pangaga vastava kokkuleppe sõlmima. Lisaks peab raamatupidaja siiski mõningaid muudatusi tegema. Alternatiivina saab internetipangas kõik maksed sisestada ükshaaval.

Silmas tuleb pidada ka seda, et alates veebruarist muutuvad pankadevahelised maksed mõnevõrra aeglasemaks. Raha liikumine ühest pangast teise võtab aega

► Need raamatupidajad, kes on harjunud suuremal hulgal maksejuhiseid korruga pank saatma, peavad arvestama ka sellega, et 1. veebruarist tuleb selleks kasutada uut ISO sõnumistandardit.

3–5 tundi ning kui makse peab kohale jõudma samal päeval, on vaja see sõltuvalt pangast sisestada hiljemalt kella 15 ja 16.30 vahel. Pangasisesed maksed toimivad ikka endiselt.

Küsimuste korral ja täpsema info saamiseks palume ühendust võtta oma kodupangaga.

Allikas: Eesti Pank

► *Vajalike muudatuste juhiseid ja abimaterjale leiata Pangaliidu veebilehelt www.pangaliit.ee*

SEPA kohta saate täpsemat infot Eesti Panga veebilehelt www.eestipank.ee/sepa

ISTOCKPHOTO

network

enterprise europe

Euroopa Komisjoni toetused ja laenugarantiid

ISTOCKPHOTO

Möödunud aasta 11. detsembril avanes Euroopa Liidu uus teadus- ja innovatsiooniprogramm Horisont 2020. Lisaks varasemalt Teatajas tutvustatud SME Instrumendile on uues programmis ettevõtetele mitmeid täiendavaid võimalusi nii tootearenduse rahastamiseks kui ka juba valmis tehnoloogiate laiendamiseks turul.

Euroopa Komisjon on valinud kümme prioriteetset laiapõhjalist valdkonda (IKT; nano- ja materjalitehnoloogia; tootmistehnoloogia ning biotehnoloogia; kosmos; tervis; toit; energia; transport; keskkond; turvalisus ja ühiskond), millest igaühe kohta on koostatud tööprogrammid, mis sätestavad täpsemalt, mis teemadel projekte oodatakse. Tööprogrammid sätestavad ka projektide oodatud teadusliku uuenduslikkuse taseme. Igas tööprogrammis on valik teemasid, mis on sobilikud just ettevõtetele – oodatakse turulähedasi lahendusi ning üks olulisi hindamiskriteeriume on loodava lahenduse turupotentsiaal. Projektid viivad ellu konsortiumid, millesse kuulub tavaliselt 5-12 asutust, kelle hulgas on nii ülikoole, suurtööstusi kui ka väikeettevõtteid. Projektide eelarved on vahemikus 2-8 miljonit eurot ning toetusmäär ettevõtetele on 70%. Esimeste kutsete tähtajad on 2014. aasta kevadel ja varasuvel.

Ettevõtetele on sobilik ka personali mobiilsusmeede *Research and Innovation Staff Exchange (RISE)*, milles rahastatakse ettevõtete ja ülikoolide ühiseid arendusprojekte läbi välislähetuste. Mobiilsusmeetmetes ei ole

Silver Toomla

Invent Baltics OÜ tegevjuht
Telefon: 517 1781
E-post: silver.toomla@invent.ee

Silver Toomla:

Lisaks grantidele täiendab Euroopa Komisjon ettevõtete rahastamisvõimalusi läbi laenugarantiide ning riskinvesteeringute.

ettemääratud teemasid, kuid meede eeldab rahvusvahelist personalivahetust ettevõtete ja ülikoolide vahel, kusjuures üks lähetus võiks kesta vähemalt kolm kuud. Projektide eelarved sõltuvad otseselt lähetuste kogupikkusest ning projektis osalevate riikide palgatasemest. RISE toetusmäär on 100% ning taotluste esitamise tähtaeg on **24. aprilli 2014.**

Lisaks grantidele täiendab Euroopa Komisjon ettevõtete rahastamisvõimalusi läbi laenugarantiide ning riskinvesteeringute. Esimesel juhul hüvitab Euroopa Komisjon meetmes osalevale kommerts pangale osaliselt võimaliku kahjumi, võimaldades pangal seeläbi anda kõrgema riskiastmega laenu. Laenu võtva ettevõtte jaoks on ikkagi tege- mist tavalise pangalaenuga. Hetkel väljastab

Euroopa Komisjoni garantiiga laene Eesti ettevõtetele Kredex, kuid meede on suupärane võimalus ka Eesti kommerts pankadele oma teenuseportfellide laiendamiseks kõrgema riskiga laenudega. Uus kutse pankadele meetmes osalemiseks avatakse 2014. aasta alguses. Samuti investeerib Euroopa Komisjon riskikapitalifondidesse, et suurendada riskinvesteeringuid Euroopas. Investeeringusotsuse teeb seejuures fond lähtudes oma tavalistest põhimõtetest.

Invent Baltics OÜ annab nõu Horisont 2020 programmi reeglite osas ning aitab koostada taotlusi.

Riigihanketeated

MUU

Eestis hangitakse Tallinn-Kärdla-Tallinn lennuliini.

Tähtaeg 03.02.2014. Kood 1

lirimaal hangitakse trükiteenuseid (*Tobacco Excise Tax Stamps*).

Tähtaeg 14.02.2014. Kood 2

Rootsis hangitakse alkohoolseid jooke (sh vein, õlu).

Tähtaeg 11.02.2014. Kood 3

MASINAD JA SEADMED

Eestis hangitakse alajaama seadmeid ja seonduvad ehitustöid.

Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 04.02.2014. Kood 4

Eestis ostetakse haiglale proteesivalmistamise seadmed.

Tähtaeg 20.02.2014. Kood 5

Lätis hangitakse kuivatusreste, gaasigeneraatoreid, viskoosimeetreid, joogijahuteid.

Tähtaeg 21.02.2014. Kood 6

Rootsis hangitakse kütte-, ventilatsiooni- ja kliimaseadmete paigaldustöid. **Tähtaeg 11.02.2014. Kood 7**

Rootsis hangitakse ratastoole ja nende osasid.

Tähtaeg 10.02.2014. Kood 8

PUIT, EHITUS, EHITUSMATERJALID

Eestis hangitakse asfaltkatete kuumtaastamise teenuseid.

Tähtaeg 10.02.2014. Kood 9

Inglismaal hangitakse uksi ja aknaid ning nende paigaldusteenust (UPVC Windows and Doors).

Tähtaeg 10.02.2014. Kood 10

Lätis hangitakse ehitustöid võrgustikuga seotud sektoris.

Tähtaeg 19.02.2014. Kood 11

>>>

VÕTA ÜHENDUST

Lea Aasamaa
Riigihanked
Tel: 604 0083
E-post: lea.aasamaa@koda.ee

EUROPE 2020 STRATEGY FOR GROWTH: EUROOPA ETTEVÕTJATE KONTAKTKOHTUMISED

18. veebruaril Belgias

Toetudes varasematele edukatele Euroopa ettevõtete kasvu ja töökohtade loomise toetuseks korraldatud visiitidele ja kontaktkohtumiste üritustele, kutsuvad Enterprise Europe Network ja Euroopa Komisjon (EK) ettevõtjaid üle Euroopa osalema 18. veebruaril toimival kontaktkohtumise üritusel ja sellele eelneval ärikeskkonda tutvustaval konverentsil Valloonia Belgias. Ürituse eesmärgiks on luua uusi koostöövõimalusi ja tutvuda selle huvitava majanduskeskkonnaga.

Osavõtt on tasuta, aga eeldab õigeaegset registreerimist ja koostööprofili esitamist ning huvipakkuvate kohtumiste eelnevat valimist.

Kontaktkohtumised ja ärivõimalusi tutvustav konverents toimuvad EK asepresidendi A. Tajani kõrgetasemelise visiidi raames Portugali.

Esindatud valdkonnad (mh):

- » **lennundus ja kosmos;**
- » **masinatööstus: mehhatroonika, tuleviku materjalid ja pinnad;**
- » **biotehnoloogia (rõhuasetus bio-pharma ja bioteadused);**
- » **logistika;**
- » **loomemajandus (creative industries).**

Osalemiseks soovitame eelnevalt tutvuda teiste registreerunud ettevõtetega.

Konverentsile ja kontaktkohtumistele registreerimine aadressil:
ec.europa.eu/enterprise/initiatives/mission-growth/missions-for-growth/antonio-tajani/europe/belgium

WIKICOMMONS

Kaubanduskoja kontakt:

Lea Aasamaa
e-post: lea@koda.ee

Riigihanketeated

ROOTSI FIRMAD OTSIVAD TALLINNAS
KOOSTÖOPARTNEREID

25. ja 26. veebruaril Kaubanduskojas

Eestit külastavad viis ettevõtet Västeråstist Rootsist. Kutsume huvilisi registreerima kohtumistele Rootsi ettevõtetega Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn).

Tallinna külastavad järgmised ettevõtted:

- » **Yajlee:** soovib leida agenti või edasimüüjat spordi või meditsiinilise otstarbega õmblusteta rinnahoidjatele.
- » **Bioremed:** konsultatsiooniettevõtte otsib koostööd keskkonnasaastega kokkupuutuvate organisatsioonidega avalikus ja erasektoris.
- » **JoR AB:** soovib leida partnereid toodetele ja teenustele järgmistes valdkondades: 1) automaatika; 2) mõõtmisseadmed; 3) haiglates kasutatavad eriotstarbelised arvutid.

- » **Wowscand:** soovib leida partnereid konsultantide võrgustikku ja otsib edasimüüjat ergonomilisele arvutihiirele.
- » **Invisible Friends:** otsib tootjatest partnereid tekstiilivaldkonnas.

Ettevõtete profiilid:

www.koda.ee/rootsi-ettevotted/

Registreerumine kohtumistele

kuni 10. veebruarini 2014.

Lisainfo ja registreerumine:

Lea Aasamaa
Nõunik
e-post: lea@koda.ee
Tel: 604 0060

SÄÄSTVA EHITUSSEKTORI KONTAKTKOHTUMISTE
ÜRITUS LONDONIS: ECOBUILD 2014

5. märtsil Londonis Suurbritannias.

Unikaalne võimalus osaleda ühepäevasel kontaktkohtumiste üritusel, et leida kvaliteetseid kontakte kommerts- ja tehnoloogiaalaseks koostööks nii eksponentide kui ka messiküllastajate seas maailma suurimal säästva ehituse messil Ecobuild 2014. Sobivaid kohtumisi saavad huvitatud osalejad valida eelnevalt *online*-kataloogist veebruarikuu jooksul.

Kontaktkohtumiste põhirõhk on järgmistel valdkondadel:

- » **säästev disain;**
- » **innovatiivsed ja tõhusad öko-tehnoloogiad;**
- » **uued ehitusmaterjalid ja tehnoloogiad;**
- » **alternatiivseid energiaallikaid kasutavad süsteemid ja seadmed.**

Olulised kuupäevad

- kuni 28.02 Registreerimine ja koostööprofiilide esitamine.
- 01.02-01.03 Kontaktkohtumiste valimine.
- 05.03.2014 Individuaalsed kontaktkohtumised kell 10.30-17.30

Osalemistasu: kontaktkohtumise üritusel osalemine tasuta

Lisainfo ja registreerimine:
www.b2match.eu/ecobuild2014
või
Lea Aasamaa
e-post: lea@koda.ee

>>>

Lätis hangitakse lammutamise, ehitusplatsi ettevalmistus- ja puhastustöid. **Tähtaeg 20.02.2014. Kood 12**

TEKSTIIL, TOIDUAINED, SEADMED

Rootsis hangitakse kutserõivaid, eritöörõivaid, manuseid, tekstiiltooteid, haiglapesu. **Tähtaeg 14.02.2014. Kood 13**

Lätis hangitakse kutserõivaid, eritöörõivaid ja manuseid. **Tähtaeg 12.02.2014. Kood 14**

IKT

Inglismaal hangitakse portatiivseid raadioid ja radio saateaparatuuri koos vastuvõtuseadmega. **Tähtaeg 07.02.2014. Kood 15**

Eestis hangitakse rakendustarkvara programmeerimist (Java tehnoloogiatel põhinevad infosüsteemid). **Tähtaeg 03.02.2014. Kood 16**

MÖÖBEL, SISUSTUS JA TARVIKUD

Eestis hangitakse haigla erinevate struktuuriüksuste mööblit (kontorimööbel, laborimööbel, metallmööbel, istmed jms). **Tähtaeg 10.02.2014. Kood 17**

Eestis hangitakse bürookaupu. **Tähtaeg 06.02.2014. Kood 18**

Iirimaal hangitakse erinevat mööblit (labori, ootesaali, söögitoa, kontori jms mööbel). **Tähtaeg 14.2.2014. Kood 19**

Lätis hangitakse näitusestende. **Tähtaeg 07.02.2014. Kood 20**

VÕTA ÜHENDUST

Lea Aasamaa
Koostööpakkumised
Tel: 604 0083
E-post: lea.aasamaa@koda.ee

Koostööpakkumised

Soome mööblidisainiga tegelev ettevõtte otsib mööbli ja metallist mööbliosade tootjat (nt nagid, riidepuud, raamid toolidele, metallosad lampidele jne).

Kood: BRFI20131029002

Soome käsitööna valminud mööbli tootja otsib puidust mööbli valmistajat, nt pingid, järid, eriti on oodatud painutatud vineeri ja täispuidust mööbli tootjad.

Kood: BRFI20131029001

Rootsi lasteriideid disainiv ettevõtte otsib laste välisriiete tootjat ettevõtet, sh fliisist jakid, vihmamantlid jm Baltimaadest, Bulgaariast ja Türgist. **Kood: BRSE20131028001**

Rootsi ettevõtte otsib IT-ettevõtteid, kes tegelevad programmeerimisega, on spetsialiseerunud PHP, JAVASCRIPT ja MYSQL programmeerimiskeeltele.

Kood: BRSE20131120001

Šoti ettevõtte, mis müüb värsket kala hulgi Suurbritannia ja Euroopa turule otsib värsket ja külmutatud kala sh elus karp- või koorikloomade tarnijaid. **Kood: 20121119031 BR**

Suurbritannia ettevõtte arendab mikrobioloogia laboritehnikat ja app'e, otsib partnereid ühissettevtluseks või pakub tarkvara kasutamist litsentsilepingu alusel.

Kood: 20130318026 BR

Suurbritannia ettevõtte otsib põletatud savist, keraamikast, plastist toodete tootjat. **Kood: BRUK20131125002**

Rootsi alustav ettevõtte otsib riidetootjat päikesevarjude tarbeks. **Kood: BRSE20131112001**

Poola väikeettevõtte on toiduainete, eriti lihatoodete edasimüüja, otsib tarnijaid ja pakub kaubavahendusteenust.

Kood: BRPL20131112001

Saksa ettevõtte pakub Saksa turule sisenejatele agenditeenuseid masinaehituse, elektrotehnika, IT- ja ehituse sektoris.

Kood: BRDE20130816001

Saksa väikeettevõtte otsib allhankijaid torustikele ja väljalaskestüsteemidele, metallitöötajaid Ida-Euroopast.

Kood: BRDE20131122001

Suurbritannia kirjastaja otsib mobiilimängude app'ide arendajaid, pakub alltoovõttu. **Kood: BRUK20131209001**

Suurbritannia suhtekorraldusfirma otsib ühissettevtlust Euroopas ja Venemaal. **Kood: 20110310011 BR**

Koostööpakkumiste põhjalikumad kirjeldused on nähtavad Koja kodulehel www.koda.ee/koostoopakkumised/

VÕTA ÜHENDUST

Kadri Rist
Tel: 6040091
E-post: kadri.rist@koda.ee

B2B@BALTICRIM 2014: MESS JA KONTAKTKOHTUMISED LÄÄNEMERE PIIRKONNA ETTEVÕTJATELE

19. märtsil Rostockis Saksamaal

Kontaktkohtumiste üritus toimub messi Supplier's Day Mecklenburg-Vorpommern raames, kus osaleb enam kui 150 eksponenti.

Üritus on suunatud eelkõige järgmistele sektoritele:

- » metall;
- » masinatööstus;
- » automaatika;
- » robotika;
- » tööstuslik tootmine;
- » elektroonika;
- » logistika.

Kontaktkohtumiste üritus hõlmab teemasid laiemalt, sh tööstust, tehnilisi teenuseid ja tehnoloogiapakkumisi. 2014. a oodatakse esmakordselt kontaktkohtumistele osalema Läänemere piirkonna ettevõtjaid.

Registreerimise tähtaeg:
7. märts 2014

Lisainfo ja registreerimine:
www.b2match.eu/rkb2014?-locale=en
või
Lea Aasamaa,
e-post: lea@koda.ee

NELJANÄDALANE KOOLITUSPROGRAMM JAAPANIS: JAPAN INDUSTRY INSIGHTS

Euroopa Komisjon kutsub osalema Jaapaniga seotud Euroopa ettevõtete esindajaid või teisi huvitatuid Jaapani tööstust ja äripraktikaid tutvustaval koolitusel Jaapanis 12.05-06.06.2014.

Kandideerimistaotlusi oodatakse huvitatud osalejatel kuni 13. veebruarini 2014.

Koolituskulud ja kohapealsed reisikulud kaetakse EU-Japan Centre poolt, aga osalejatel tuleb tasuda reisikulud ning majutuskulud seondvalt koolitusel osalemisega.

Lisainfo
www.koda.ee/balticrim2014
või kontaktisikult
Céline Godart
e-post: c.godart@eu-japan.eu

▶ KAUBANDUSKOJA PROJEKTID

Ökodesainiga konkurentsivõimelisemaks

PÄEVAKAVA*:

- 9.30-10.00 Saabumine ja registreerimine
- 10.00-10.20 Seminari avamine ja projekti EDECON tutvustus
Gerly Jostov,
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
- 10.20-11.00 Ülevaade ökodesaini põhimõtetest ja selle seos keskkonna juhtimissüsteemiga
Juhan Ruut,
OÜ Hendrikson&Ko
- 11.00-11.30 Ökodesaini põhivaldkonnad ja tootearendus
Tarmo Täht,
Christiansen Consulting OÜ
- 11.30-11.45 Kohvipaus
- 11.45-12.15 Ettevõtte edulugu - kuidas ökomärgis on parandanud ettevõtte konkurentsivõimet
Eskaro ASi esindaja
- 12.15-12.45 Ökodesaini protsess ja elutsükli mõjude hindamine
Juhan Ruut,
OÜ Hendrikson&Ko
- 12.45-13.30 Lõunapaus
- 13.30-14.00 Ökodesaini rakendamine ja edasiarendamine ettevõttes
Tarmo Täht,
Christiansen Consulting OÜ
- 14.00-14.40 Ökodesaini projekti määratlemine ja rahastusvõimalused
Juhan Ruut,
OÜ Hendrikson&Ko
- 14.40-15.00 Seminari kokkuvõte ja arutelu

* KAUBANDUSKODA JÄTAB ENDALE ÕIGUSE TEHA MUUDATUSI SEMINARI PÄEVAKAVAS

Väidetavalt on ehitussektoril meie ühiskonnale ning elukvaliteedile suurem mõju kui ühelgi teisel – see sektor võimaldab meile elu-, töö- ja sotsiaalse suhtlemise kohti ning toetab ka transporti- ja teenuste infrastruktuuri. Ehitussektor võib aidata paljuski kaasa ressurside oluliselt säästlikumale kasutusele ühiskonnas, vähendades materjalide töhuka kasutamise ja väiksema energiatarbimise kaudu toodete ja teenustega seotud keskkonnamõjusid. Kõige tõhusam viis toodete keskkonnamõjude vähendamiseks on tegeleda nende küsimustega juba toote väljatöötamise etapis.

Ökodesain ehk keskkonnahoidlik tootearendus tähendab keskkonnakaalutluste integreerimist toote- või teenuse disaini ning väljatöötamise eesmärgiga parandada toote või teenuse töö efektiivsust kogu selle elutsükli vältel. Enamikku keskkonnamõjudest on võimalik tõhusalt vähendada, kui nendega tegeletakse juba toote või teenuse väljatöötamise käigus. Näiteks määratakse disaini käigus kindlaks, milliseid materjale ning tootmismeetodeid kasutatakse. See mõjutab samuti ka potentsiaalset taaskasutust, ringlussevõtmist ja jäätmete kõrvaldamist, aga ka toodete ja teenuste turustamisest tulenevaid kaudseid mõjusid.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda kutsub Eesti ettevõtteid osalema Euroopa Komisjoni algatatud ja rahastatud keskkonnaprojektis EDECON, et ekspertide nõustamisel ja kaasabil tõsta ehitussektori (sh arhitektid, materjali- ja mööblitootjad, jne) ettevõtjate keskkonnateadlikkust.

Projekti lõppeesmärgiks on jõuda seminaride ja konsultantidega koostumiste kaudu ettevõtte tegevusega kaasnevate negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseni ning sellest tingitud kulude kokkuhoiuni. Samuti soovitakse aidata kaasa ettevõtete rahvusvahelistumisele ja edukamale välisshangetel osalemisele. Ehitussektori ettevõtjatele pakub Kaubanduskoda koostöös oma keskkonnakonsultantidest koostööpartneritega tasuta ökodesaini auditit.

Seminaride ja konsultatsioonidega loodame anda hea ülevaate ökodesaini põhimõtetest ning selle kasust ettevõtetele. Seda eriti aga seoses järgmiste küsimustega:

- ettevõtte toote või teenusega seotud keskkonnamõjud;
- nende keskkonnamõjudega tegelemiseks vajalike ökodesaini suundade identifitseerimine;
- ökodesainistrateegia ja tegevuskava väljatöötamine peamiste suundade parendamise ulatust arvestades.

SEMINARIDE SARJA „ÖKODESAINIGA KONKURENTSIVÕIMELISEMAKS“ SISSEJUHTAV SEMINAR

Aeg: kolmapäev, 12. veebruar 2014, kell 10.00-15.00

Koht: Kaubanduskoda (Toom-Kooli 17, Tallinn)

SEMINAR on eelregistreerunutele TASUTA!

Eelregistreerimine on kindlasti vajalik! Registreerumise tähtaeg on 7. veebruar 2014.

▶ KAUBANDUSKOJA LIIKMED

Tamsalu vald on ettevõtjatele avatud

Astal 2013 viis Kaubanduskoda läbi uuringu, kus ettevõtjad andsid muuhulgas hinnangu kohalike omavalitsuste suhtumisele ettevõtjatesse. Selgus, et ettevõtjad ei näe kohalike omavalitsuste suhtumist ettevõtlusesse ja tegevust ettevõtluse arendamisel väga positiivsena.

Toona kommenteeris Kaubanduskoja liikmeskonda kuuluva Tamsalu valla vallavanem Toomas Uudeberg uuringu tulemusi nii: „Riik ei ole pakkunud välja mõistlikku lahendust, kuidas ja milliste vahenditega tuleks ettevõtlust kohaliku omavalitsuse tasandil edendada. Hooavad ettevõtluse edendamiseks ei ole täna kahjuks omavalitsuste käes. Eesti seadusandluses tuleks teha selleks muudatusi. Ettevõtluse edendamiseks tuleks vaadelda piirkondi laiemalt.“

Kuid millised võimalused on üldse ühel vallal oma piirkonnas ettevõtluse arendamiseks ja milles nad ise oma rolli näevad – seda käisime uurimas Tamsalu vallas. Tamsalu valla soov on, et ettevõtetal, kes on piirkonnas juba kanda kinnitanud, läheks hästi ja et kohalikele elanikele töökohti loovaid ja piirkonna elu edendavaid ettevõtteid ikka juurde tuleks.

Vallavanema Toomas Uudebergi sõnul peaks riiklik regionaalpoliitika looma võimalused pakkuda ettevõtjatele, kes kaaluvad oma tegevuse viimist Tallinnast või teistest tõmbekeskustest kaugemale mingit „päänikut“. Näiteks maksusoodustuste või regionaaltoetuste näol. „Kui ei ole riiklikult teadlikku regionaalpoliitikat, siis ei juhtu midagi. Omavalitsustel ei ole tulubaasi, et ettevõtlust oma piirkonnas arendada,“ ütleb Uudeberg.

KUIDAS SUURENDADA ETTEVÕTLUSAKTIIVSUST

Nagu kõikide Eesti omavalitsuste puhul, nii on ka Tamsalu suurimaks mureks see, kuidas hoida inimesi lahkumast. Üheks

TAMSALU VALD

Elanikke: ca. 4000

Kaugused keskustest:

» Tallinn 100 km

» Tartu 100 km

» Pärnu 150 km

www.tamsalu.ee

võimaluseks on soodustada ja ärgitada kohalike inimeste ettevõtlikkust. Eesti inimesele ei ole ettevõtlik eluhoiak veel väga omane, kuid Tamsalu vallas on tehtud nii mõndagi selleks, et ettevõtlusaktiivsust kasvaks.

Juba kolm aastat on vald korraldanud gümnaasiumiõpilastele ja vallas tegutsevatele ettevõtetele ettevõtluspäeva, mis on osutunud väga populaarseks ning mille raames viiakse läbi koolitusi ja loenguid – kõik selleks, et tähtsustada ettevõtja rolli ühiskonnas ning populariseerida ettevõtlust kui elustiili.

Samuti on tõusvas joones läinud ettevõtluskursus, mille käigus saavad kohalikud ettevõtlikud inimesed 120 tundi baaskoolitust ja individuaalset nõustamist. Siiani koolitatud 30 inimesest on pooled tegevad ettevõtluses – neist pooled on loonud oma ettevõtte peale kursusel käimist.

Tamsalu abivallavanema Riho Telli sõnul on kursusel teoreetiliste teadmiste kõrval oluline, et inimene, kes ei ole leidnud julgust oma ettevõtlikkust ja head ideed reaalseks tegevuseks vormida, saab teistega mõtteid vahetades kindlust ja julgustust. „Üheks suurimaks takistuseks ettevõtlusele on see, et inimestele ei ole sisendatud eneseku, et nad võivad olla ettevõtjad ja saaksid sellega ka hakkama,“ ütleb Tell.

Tamsalu vald on ka osaline Laekvere,

Looduskaunis kohas asuv Porkuni mõis ootab uusi omanikke.

Rakke, Tamsalu ja Väike-Maarja valdade koostööst sündinud Pandivere Arendus- ja Inkubatsioonikeskuses (PAIK). Keskuse peamine eesmärk on aidata kaasa kohaliku elu ja initsiatiivi arengule.

Kohalike ettevõtete toetamiseks võimaldab vald ettevõtetal rentida oma ruume (nt kohalik spordihoone, mille renoveermise võttis ette vald, kuid mille teenusepakkujad on ka kohalikud ettevõtted).

VALLAL ON UUTELE ETTEVÕTETALE NII MÕNDAGI PAKKUDA

Tamsalus on mitmed suuretted, kellest paljud tegutsevad tööstusalal. 73 ha suurune tööstusala paikneb Tamsalu linna edelaservas. Ala on kujunenud välja ajaloolisest linna tööstuspiirkonnast, kuhu suundub Tamsalu linna läbiva Tallinn – Tartu – Moskva raudteeharu.

Hetkel tegutseb tööstusalal viis ettevõtet: AS Kunda Mobil (transport), AS E-Be-toonelement Tamsalu tehas (ehitusdetailide tootmine), AS Tiigi Keskus (laondus), Borkholm Ehitus OÜ, Martex Kopad OÜ (ehitus ja kaevetööd), Merti Tootmine

Tamsalu vallavanem Toomas Uudeberg ja abivallavanem Riho Tell

OÜ (ehituse detailid, ripplaed), Tõnu-Eiki Transport OÜ, Palmako AS (puittooted), EJ Projekt Grupp (ehitus, kinnisvara haldus).

Lisaks olemasolevatele ettevõtetele on alale planeeritud ka 18 hektari suurune laiendus. Laiendusele on juba kehtestatud detailplaneering – munitsipaalomandis territoorium on jagatud 30 äri- ja tootmismaaks. Seega on üks murettekitavamaid aspekte ettevõtjate jaoks lahendatud. Territooriumil on raudteeühendus ning piisava võimsusega kõik vajalikud kommunikatsioonid. Vallavanema sõnul oleks tööstusalal suurim potentsiaal metallitööstusel ja masinaehitusel, puidu-, ehitusmaterjali- ja toiduainetetööstusel.

Viimased kaks aastat on tühjana seisnud ka varem koolina tegutsenud Porkuni mõisa ajalooline hoone. Looduskaunis kohas, Porkuni järve kaldal asuv mõisakompleks ootab hetkel uut omanikku. Hotelliks, spaaks või muuks otstarbeks sobiv mõis oleks veel üks võimalus kohaliku elu edendada ja inimestele piirkonnas tööd pakkuda ning ettevõtjal tulu teenida.

TAMSALU VALLAS TEGUTSEVAD SUUREMAD ETTEVÕTTED

AS Hagar, Tamsalu EPT AS,
AS Kunda Mobil, Agrikultuur OÜ,
AS E-Betoonement Tamsalu tehas,
AS Tiigi Keskus, OÜ Gilder Pro,
AS Strangko Grupp, JK Otsa Talu OÜ,
AS Vöhmata PM, AS Viru Trans,
Kuie põllumajandusühistu,
Põdrangu põllumajandusühistu

Samuti on Tamsalu vald panustanud oluliselt kohaliku elukeskkonda- korralikud lasteaiad ja Gümnaasium, väga mitmekesised võimalused vaba aja sisustamiseks. Tamsalus on renoveeritud spordikompleks koos ujula ja valgustatud liikumisradadega, kultuurimaja paljude huviringidega. Väga palju on panustatud tänavate, valgustuse, vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ning keskküttesüsteemide tänapäevastamisele.

MIKS PEAKS ÜKS VALD KUULUMA KAUBANDUSKOJA LIIKMEKONDA?

Tamsalu vald on üks väheseid Eesti omavalitsusi, kes on otsustanud kuuluda toetajaliikmena Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmeskonda. Valla kuulumist ettevõtlusorganisatsiooni peetakse oluliseks just selle tõttu, et liikmelisus võimaldab olla ettevõtjate seas nähtav, kuuluda n-ö „ettevõtjate oma ringi“ mitte olla vaid üks omavalitsus. Samuti peavad valla esindajad oluliseks toetada muutuste esilekutumist nii ettevõtluskeskkonnas kui ka riigis tervikuna.

KAIDI TALSÉN

Projektijuht

▶ ETTEVÕTLIKKUS

Toila valla noored tegid kohalikule spaale reklaamvideod

Toila Spa kutsus kohalikud noored endale appi ja palus neil valmistada kaks reklaami spaa võimaluste tutvustamiseks. Projektis löid kaasa ka võrgustiku „Unistused ellu!“ uus partner Voka Avatud Noortekeskus ja asutaja Ida-Viru Ettevõtluskeskus.

Toila Gümnaasiumis tegutseb netiteleviioon, mis kannab nime TGTV. Noorte üllatuseks olid nende tegemised jõudnud ka kohaliku ettevõtja kõrvu ning ühel sügispäeval läksidki noored toredate seltskonnaga Toila Spa Hotelli terme ja minigolfi rada filmima.

NOORED SAID VÄÄRTUSLIKU KOGEMUSE

„Meie, Toila valla noored arvame, et kõige tõhusam viis õppimiseks on läbi praktiliste tegevuste. Meile väga meeldis, et Toila Spa usaldas täielikult meie nägemust ning andis meile vabad käed videote sisu ülesehituse osas. Mingisuguseid piire meile ei seatud ning meie arvamust hinnati,“ räägib kõigi projektis osalenud noorte nimel Liina Murd. „Arutasime omavahel, et võiks läbida enne filmima asumist mõne sellealase koolituse, aga ajanappuse tõttu me seda teha ei saanud. Alles hiljem tekkis selleks võimalus ja käisimegi Tallinnas Mondo videokoolitusel ning õppisime palju uut ja põnevat juurde,“ lisab Liina Murd.

Filmiprojektis osalenud noored leivad, et spaa pakkumise vastu võtmine ja selle teostamine oli neile väga väärtuslik kogemus ning nad on valmis ka tulevikus sarnaseid asju tegema.

„See on hea tunne, kui noorte arvamus on täiskasvanute jaoks oluline ning muidugi on hea meel oma kodukoha heaks midagi ära teha,“ nendib Liina Murd.

TULEMUSEGA ON RAHUL KA ETTEVÕTE

Toilas ollakse noortega koostööst saavutatud tulemuse üle väga rahul. Alates videote valmistamisest on neid näidatud spaa

sitetelevisiooni ekraanidel ja seda vaheldumisi professionaalide tehtud filmidega. Kliendid on andnud neile filmidele positiivset tagasisidet!

Toila Spa ja Ida-Viru Ettevõtluskeskus on juba arutanud, kuidas edaspidigi kaasata noori nii, et rahul oleksid mõlemad pooled ja noortel oleks ka põnev uusi asju proovida. Peagi toimival turismimesil Tourest 2014 plaanitakse pakkuda noor-

▶ Toila Spa ja Ida-Viru Ettevõtluskeskus on juba arutanud, kuidas edaspidigi kaasata noori nii, et rahul oleksid mõlemad pooled ja noortel oleks ka põnev uusi asju proovida.

tele võimalust minna messihalli Ida-Virumaa stendi vabatahtlikena tööle. „Noored on oma kodukoha fännid ja meie loodame neid siia „kinnistada“ nii, et nad tulevikus siia tagasi tuleksid. Tõsi on ka see, et noored oskavad omaeliste kõige paremini läheneda ja praegused messikülalastajad on tulevased pereinimesed. Kuna meie noored on kodukandi „turismitooteid“ omal nahal proovinud, oskavad nad nendest ka huvitavalt rääkida. Samas saab messilt ka uusi teadmisi ja võib-olla tekib ideid tulevase ametivaliku osas,“ räägib Toila Spa müügijuht Kärt Purga.

NOORTEKESKUS JA ETTEVÕTLUSKESKUS TOETASID NÕUGA

Voka Avatud Noortekeskuse juhataja Merle Harjo ütleb: „Spaale reklaamide

tegemine, MTÜ Mondo videokoolitusel osalemine ja meie noortekeskuse projekti VANK visuaalse poole loomine on noorte huvi selle valdkonna vastu märgatavalt tõstnud.“ Pärast seda, kui videod olid mõnda aega sotsiaalvõrgustikes levinud, andis Ida-Viru Ettevõtluskeskuse (IVEK) ettevõtliku hariduse konsultant Mariliis Randmer noortele ka õpetlikku tagasisidet, kuidas videote kättesaadavust ja mõju hinnata.

„On äärmiselt positiivne, et IVEK näeb noortes potentsiaali kohaliku elu mitmekesistamisel ja hea maine kujundamisel,“ nendib Merle Harjo. „Noortekeskuse eestvedajana pean oluliseks, et noortes nähakse järjest enam ressursi, mitte probleemi. Noorte kaasamine ei tohi kindlasti olla pelgalt mingisugustes tegevustes osalemine, vaid noori tõepoolest nähakse võrdväärsete partneritena. Noortel peavad olema võimalused ise välja mõelda, ise katsetada ja ise uut väärtust luua. Täiskasvanute roll on noori nende vahval rännakul omapoolse kogemusega toetada ja julgustada.“

▶ *Vaata lisaks näiteid ettevõtete, koolide ja noorte koostööst võrgustiku „Unistused ellu!“ kodulehelt www.unistusedellu.ee*

KADI VELLNER
Ettevõtlusõppe assistent

► KASULIKKU

Eesti toiduainetetööstuse ettevõtete müügi- ja kontaktüritus Hiinas

Kaubanduskoda koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega (EAS) kutsub Eesti toiduainetetööstuse ettevõtteid osalema projektis, mille raames aidatakse väljavalitud ettevõtetel leida koostööpartnereid Hiinas.

Kontaktürituse kutsus EAS ellu Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest.

Kontaktürituste osalejaks saab olla toiduainetetööstuses tegutseva mikro-, väikese- või keskmise suurusega Eesti ettevõtte juht, omanik, müügi- või ekspordijuht, kelle eesmärk on laiendada ettevõtte ekspordi Hiinas.

Projekti raames korraldatakse kontaktüritus Hiina, mille aeg valitakse välja koos osalejatega, pidades silmas ka Hiinas toimuvate nimetatud valdkonna oluliste messide toimumisaegu, et anda messikülastusega visiidile veelgi lisaväärtust.

KONTAKTÜRITUS SISALDAB:

- Seminari sihtriigis, mille eesmärk on sihtriigi spetsialisti kaasates pakkuda Eesti ettevõtetele uut infot sihtturu kohta, mida Eesti ettevõtetel on kasulik teada enne turule sisenemist.
- Osalejatele individuaalseid kohtumisi sihtriigi ettevõtetega, mille eesmärgiks on otsekontaktide sõlmimine.
- Sihtriigi ettevõtte ühiskülastust sihtriigi vastava valdkonnaga seotud ettevõttesse, mille valimisel arvestatakse osalejate profiil-ankeedis välja toodud huvisid ning leitakse koostöös osalejatega kõigile sobiva ühiskülastus.

Kõigil projektis osaleda soovijatel palutakse täita ankeet, mille saab allnimetatud kontaktisikult.

Palume ankeedi täitmisel olla põhjalik, kuna selle alusel korraldab Kaubanduskoda koostöös sihtriigi partneritega igale osalejale individuaalsed kontaktkohtumised ning kujuneb kontaktreisi lõplik programm.

ISTOCKPHOTO

Kuna osalejate arv on piiratud, on põhjalikult täidetud profiil-ankeet ka eelduseks osalemisel.

Osalustasu kontaktüritusel ei ole, kuid reisi- ja majutuskulud tasub iga osaleja ise.

Täpsem osalemistingimuste ja tegevuste kirjeldus: www.koda.ee/eesti-puidu-ja-toiduainetetööstuse-ettevõtte-muugi-ja-kontaktüritused-hiinas

LISAINFORMATSIOON:

Kristy Tättar
projektijuht
tel: 604 0093
e-post: kristy@koda.ee

▶ VÄLISSUHTED

Valgevene majanduskeskkond

Valgevene majandusmudel on omamoodi müüdi-purustaja, sest selliselt toimimisele on peatset lõppu ennustatud juba peaaegu paarkümmend aastat. Minsk on kõigile skeptikutele tõestanud, et tugeva poliitilise tahte abil võib toimivana hoida ka plaanimajandust.

Valgevene elanike elatustase edestab mitmeid riike nii Euroopas kui SRÜs. Riigi doteeritud sotsiaalsed teenused on heal tasemel, ka kommunaalteenuste nagu küte, vesi ja elekter kättesaadavus on hea ning maksumus inimeste jaoks kohati sümboolne, eriti kui võrrelda mitme teise naaberriigiga. Erinevalt sageli levinud agraarriigi kuvandist, elab tegelikult üle kahe kolmandiku Valgevene rahvastikut linnades. Peamine majandussektor on tööstus, millest lõviosa kuulub riigile. Enam kui 70% SKTst tulebki riigisektorist.

Valgevenel on head eeldused olla välisinvestoreile atraktiivne sihtriik:

1. suur erastamispotentsiaal – sisuliselt kõik atraktiivsed ja tulutoovad tööstus- ja muud tegevussektorid on riigiomanduses, seega potentsiaalsetele konkurentidele müümata;
2. hästikoolitatud, distsiplineeritud töökultuuriga ja suhteliselt taskukohane tööjõud;
3. Valgevene kuulumine tolliliitu Venemaa ja Kasahstaniga;
4. väga hea logistiline asukoht – kolme ELi liikme, samuti Venemaa ja Ukraina piiririik;
5. rikkalik maavaradevaru ja mitmepalgeline loodusressurs tervikuna;
6. palju kasutamata turu- ja investeerimisvõimalusi, vabu nišše majanduses;
7. hulk soodusrežiime, mis soodustavad ettevõtlust vabamajandustoonides, kõrgtehnoloogia valdkonnas, väikelinnades jne;
8. mõningate naabritega võrreldes madal korruptsioonitase.

Ent see erastamispotentsiaal kipub suures osas olema veel teoreetiline, sest riik hoiab suurete võtteid enda omanduses, kuna tänu oma panusele riigi eksporti ja eelarvesse on need ühtlasi ka strateegiliselt olulised ettevõtted. President Aleksandr Lukašenko hinnangul on Valgevene majandusmudel hästi vastu pidanud ja sellist ülesehitust õigustanud. Presidendi hoiakut erastamisvallas toetab märkimisväärne hulk avalikkusest, kelle hinnangul peakski suurete võtteid jääma riigiomandusse. Suurete võtte ostmine on võimalik väga range tel tingimustel, reeglina lisandub siia ka oluliselt üle turuhinna küsitud hind, mis võtab hoo maha ka kõige kärsitumatel riskinvestoritel. Majandusminister on öelnud, et riik on huvitatud eelkõige erastatava ettevõtte edasisest käekäigust, mitte niivõrd sellest ühekordsest tulust riigikassasse. Lisaks müügihinnale on olulised soetatava ettevõtte tehnoloogiapargi kaasajastamine, palkade tõstmine ja seeläbi riigile tasuta-vate maksude suurendamine.

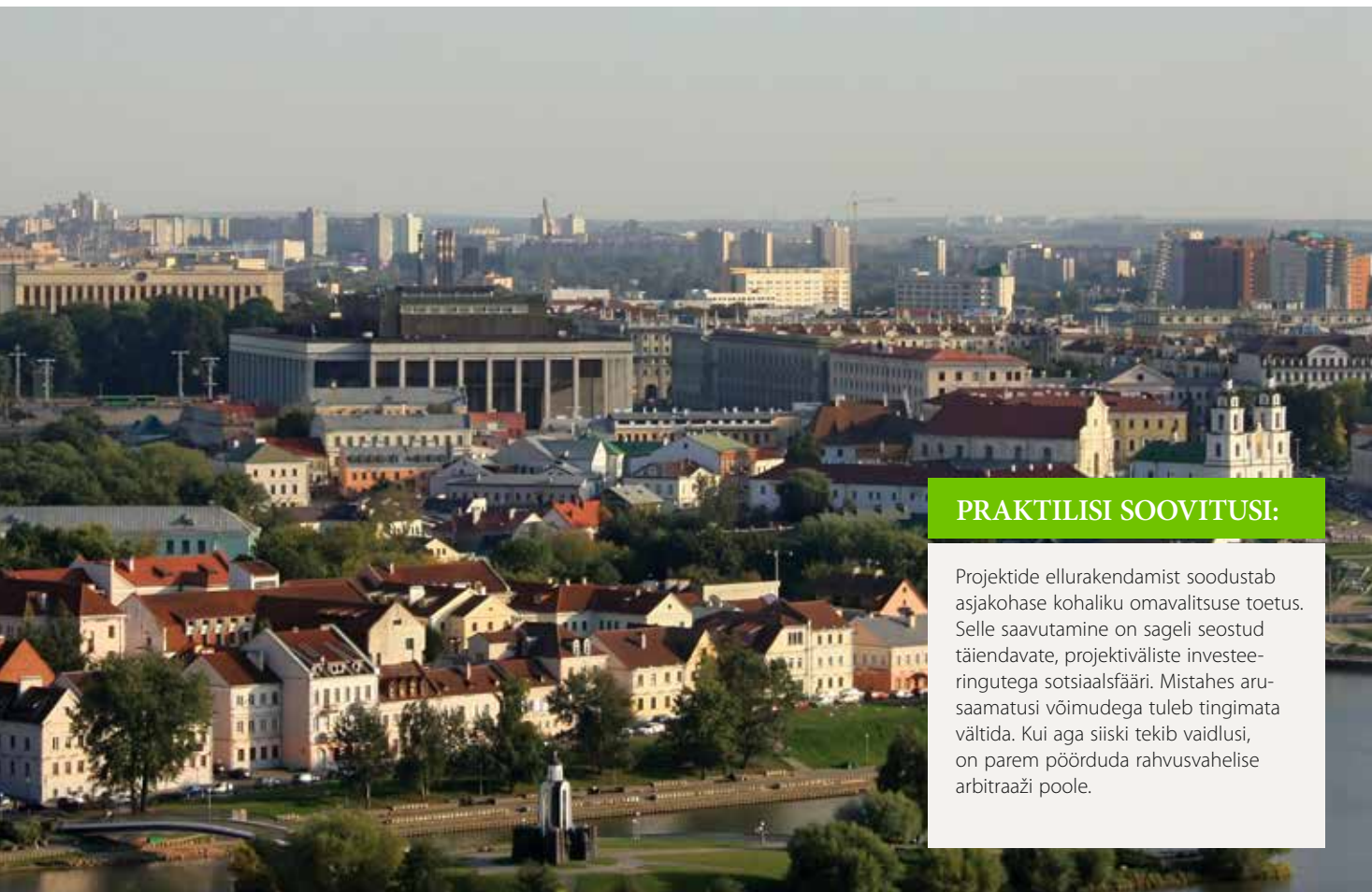
Välisinvestor peab kaasajastama ettevõtte tehnoloogia ehk viima läbi moderniseerimise. Kui mõnes teises riigis kaasneks sellega pikemas perspektiivis rahaline kokkuhoid, sest investeeringud moodsamasse tehnoloogiasse lubavad kokkuihoidu personalikuludelt, siis Valgevene sotsiaalmajanduslik keskkond tähendab seda, et erastamisega kaasneb küll ettevõtte

▶ Ühtlasi püüab riik säilitada kontrolli ka erastatud ettevõtete üle. Samuti on võimud tõestanud, et juba kord erastatud ettevõtte võib vajadusel taasriigistada.

moderniseerimiskohustus, ent ühtlasi tuleb säilitada ka kõik töökohad. Ühtegi inimest ei tohi vallandada ega koondada põhjusel, et organisatsiooni tööd soovitakse muuta senisest efektiivsemaks.

Seetõttu on Valgevene majanduskeskkonna suhtes konservatiivsed nii mitmedki rahvusvahelised reitinguagentuurid ja finantsorganisatsioonid. Sellist rahvusvahelisel areenil nõrka positsiooni majandusvabaduse või -konkurentsi vallas selgitabki ülalmainitud Valgevene unikaalne majandusmudel, kus on ühendatud väga tugev riigiregulatsioon ja sotsiaalpoliitika ning turumajandus. Nii doteerib riik teatud kaubagruppe ja on määranud kindla-tele teenustele ja toodetele piirhinnad. Siia

PRAKTILISI SOOVITUSI:

Projektide ellurakendamist soodustab asjakohase kohaliku omavalitsuse toetus. Selle saavutamine on sageli seostud täiendavate, projektivälise investee-ringutega sotsiaalsfääri. Mistahes arusaamatusi võimudega tuleb tingimata vältida. Kui aga siiski tekib vaidlusi, on parem pöörduda rahvusvahelise arbitraaži poole.

alla kuuluvad näiteks leib ja teisedki pagaritooted, piimasaadused, ent ka teravili, kütus ja mitmed teised esmatarbekaubad.

Ühtlasi püüab riik säilitada kontrolli ka erastatud ettevõtete üle. Samuti on võimud tõestanud, et juba kord erastatud ettevõtte võib vajadusel taasriigistada. Nii juhtus tuntud maiusetootjate *Kommunarka* ja *Spartakiga*, mille erastamised 1990ndatel kuulutati 2012. aasta lõpus seoses väidetavate protseduuriireeglite rikumisega õiguslikult tühisteks. Vaid mõne päevaga vahetati ettevõtete juhtkond ning omandisuhed. Eraomand pole seega Valgevenes mitte alati piisavalt kaitstud.

Ettevõtjail tuleb arvestada sedagi, et suure tõenäosusega tuleb tegutseda rendipinnal, sest 90% juhtudel on selline Valgevene praktika. See võib üürnikule tähendada muudatusi lepingutingimustes sageli väga lühikese etteteatamistähtajaga. Harvad pole needki juhused, kus rendihinda on muudetud juba sõlmitud ja veel jõus olevate lepingutingimuste raames.

Riikliku statistikakomitee andmeil oli 2013. aasta keskel Valgevene keskmine palk 3 560 100 BYR ehk 300 eurot. Või-

mud on lubanud, et aastal 2014 saavutab keskmine palk suurusjärgu 450 eurot. Minskis on see juba praegu ca. 560 eurot. Ent riigi kõrgeim sissetulek elaniku kohta on Soligorskis 630 eurot, kuhu on koon-
dunud kaaliumitootmine.

Mitmete ekspertide sõnul on palgatõus olnud liiga kiire, sest tootlikkuse kasvu asemel on selleks võetud vahendeid ettevõtete kasumi ja täiendavate investeerimisvajaduste arvelt. Erinevad arvamusküsitlused näitavad valgevenelaste vähest poolehoidu ideele, et nad peaksid kõrgema palga nimel riskima ajutise tööpuuduse ja tiheneva konkurentsiga tööjõuturul, mis oleks vaba turumajanduse puhul normaalne. Valgevene võimude andmeil on töötuid ca. 1% elanikkonnast. Arvatult ei peegelda see napp protsendinumber tegelikku olukorda. Töötud peavad töötabiraha saamiseks osalema ühiskondlikel töödel. Samas ei loe statistika sellistel sotsiaaltöödel osalejaid töötute hulka. Varjatud tööpuudus on see õige tööpuudus.

Õigussüsteem sarnaneb Venemaa õigussüsteemile. Reeglid soosivad ka pigem

tööandjat kui -võtjat. Vaatamata viimaste aastate olulisele edenemisele on Valgevene õigussüsteem veel siiski ebapiisavalt arenenud ja pidevas muutumises, mistõttu praktika võib kohati oluliselt erineda seaduses ettenähtust. Eriti kajastub see äri käigushoidmisel, kuigi selle alustamine Valgenes on õiguslikult võrdlemisi lihtne. Sama kehtib ka maksusüsteemi, valuutaregulatsioonide ja äriõiguse kohta, kus muudatused võivad rakendada tagasiulatuva jõuga. See pärsib edendusi, mida annab näiteks tolliliitu kuulumine Venemaa ja Kasahstaniga. Õiguslike riskide hulgas tuleb nimetada veel kontrollivate organite suur hulka Valgevenes.

Eesti Suursaatkond Valgevenes

KODA KUTSUB OSALEMA SEMINAR „KUIDAS SÕLMIDA HEA JA KINDEL IT-LEPING?”

Koolitusel käsitletakse IT-lepingute sõlmimise õiguslikke aluseid, õpitakse tundma arvutitarkvara kui intellektuaalse omandi olemust, äriliste autoriõiguste kataloogi ja teisi intellektuaalse omandi kaitse vahendeid. Samuti uuritakse hea IT-lepingu õiguslikke ja tehnilisi aluseid ning põhilisi riske arvutitarkvara loomisel, müümisel ja kasutamisel.

Koolituse praktilises osas vaadeldakse lähemalt tarkvara arendamise autori-töötulepingut, tarkvara kasutamise litsentsilepinguid ja tarkvara lähtekoodi deponeerimise lepingut. Samuti vaadatakse autoritega sõlmitava töölepingu autori-õigusähteid.

KELLELE ON KOOLITUS MÕELDUD?

Koolitus on mõeldud asutuste-ettevõtete juristidele ja IT valdkonna eest vastutavatele töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub IT-lepingute koostamine ja sõlmimine. Samuti on koolitus mõeldud asutuste-ettevõtete juhtidele ja töötajatele, kes soovivad tutvuda IT-lahenduste kasutamise, arendamise ja ostu-müügi kavandamise, juhtimise ja teostamine õiguslike raamidega.

LEKTOR

Koolituse lektoriks on õigusteaduste doktor **Mario Rosentau**, kellel on IT-õiguse valdkonnas enam kui 10-aastane töökogemus nii Eestist kui ka Soomest. Ta on viinud läbi üle 50 koolituse, avaldanud teemakohaseid artikleid ja uurimusi ning osalenud asjatundjana mitmes IT-õiguse arendamise projektis.

Aeg: neljapäev, 6. veebruar
kell 10.00-16.00

Koht: Kaubanduskoda
(Toom-Kooli 17, Tallinn)

Hind: Kaubanduskoja liikmetele 70 eurot, mitteliikmetele 140 eurot, lisandub käibemaks. Kui ühest ettevõttest on mitu osalejat, siis rakendatakse hinnasoodustust -10%.*

*HINNAS SISALDUVAD TEABEMATERJALID, LÕUNA JA KOHVIPAUS.

INFO JA REGISTREERIMINE:

Kati Krass

Projektijuht
Tel: 443 0989
E-post: kati@koda.ee

ÕPPEPÄEV „ÄRIÜHINGU JUHTORGANITE LIIKMETE ÕIGUSED, KOHUSTUSED JA VASTUTUS“

6. veebruaril Jõhvis (eesti keeles) ja 7. veebruaril Narvas (vene keeles)

Õppepäeva eesmärgiks on anda õiguslik ülevaade äriühingu juhtorganite liikmete õiguslikust positsioonist ja vastutusest suhetes äriühingu enda, aktsionäride ja võlausaldajatega. Õppepäeva raames antakse ülevaade kehtivast seadusest ning selle kõrval tuuakse rohkeid näiteid praktikast ning jõustunud kohtulahenditest.

Õppepäev on mõeldud osahingute ja aktsiaseltside juhatuse ja nõukogu liikmetele, tegevjuhtidele, raamatupidajatele, juristidele jm isikutele, kelle tegevus on seotud äriühingu juhtimise nõustamise või toetamisega.

LEKTORID

Advokaadibüroo VARUL vandeadvokaat **Leonid Tolstov**

on kinnisvara- ja ehitusõiguse, samuti ühinguõiguse asjatundja. Ühinguõiguse valdkonnas nõustab ta kliente mitmesugustes küsimustes, nagu äriühingute asutamine, ühinemine, jagunemine ja likvideerimine ning juhtorganite liikmete vastutus.

Advokaadibüroo VARUL vandeadvokaat **Dmitri Teplõh** on karistusõiguse valdkonnas laialdaselt kogemused. Ta nõustab kliente käibemaksu- ja tolliküsimustes ning maksusüütegudega seotud kriminaal- ja väärteomenetlustes. Peale selle on tal kogemusi intellektuaalse omandi kaitsega ja ta on pidanud sel teemal loenguid nii Eestis kui ka välismaal.

Koht: Jõhvis Kaubanduskoja esindus (Pargi 27), Narvas Tartu Ülikooli Narva Kolledžis (Raekoja plats 2)

Aeg: Jõhvis 6. veebruaril kell 10.00-14.30, Narvas 7. veebruaril kell 10.00-14.30

Hind: Kaubanduskoja liikmetele 40, mitteliikmetele 60 eurot, lisandub käibemaks.*

*HINNAS SISALDUB KOHVIPAUS, LÕUNA JA JAOTUSMATERJALID.

LISAINFO JA REGISTREERIMINE:

Margus Ilmjärv

Jõhvi esinduse juhataja
Tel: 337 4950
E-post: margus@koda.ee

FINANTSKOOLITUS FIRMA VÕTMEISIKUTELE

Pakume ka sel aastal Kaubanduskoja liikmetele soodsat võimalust osaleda **Margus Tinita** kõrgelt hinnatud finantskoolitustel. Kevadel toimivas koolitussükli esimeses osas antakse rakenduslikke teadmisi raamatupidamisest, bilansist ja finantsanalüüsist. Koolitusel kasutatakse praktikas korduvalt järele proovitud meetodikat, mis muudab finantsküsimumused huvitavaks ja mõistetavaks.

Lisame etteruttavalt, et koolitussükkel jätkub sügisel ja siis keskendutakse kuuluarvestuse, eelarvestamise ja rahastamisega seotud küsimustele.

Koolitussükli esimene osa toimub 25. märtsil, 3. aprillil ja 6. mail 2014 kell 11.00 – 16.15 Eesti Kaubandus-Tööstuskojas (Toom-Kooli 17).

Koolitaja Margus Tinita on Eesti Raamatupidajate Kogu juhatuse liige ja van-deaudiitor. Ta on tegelenud finantskoolituste läbiviimisega alates 1992. aastast.

KÄSITLEMISELE TULEVAD JÄRGMISED TEEMAD:

Bilanss ja raamatupidamine I (25. märtsil)

Bilanss ja raamatupidamine II (3. aprillil)

Finantsanalüüs (6. mail)

Täpsemad koolituspäevade teemad leiate Kaubanduskoja kodulehelt www.koda.ee/finantskoolitus-firma-votmeisikutele-i-7

Kolmepäevase koolituse osalemistasu on Kaubanduskoja liikmetele 235 eurot ja mitteliikmetele 470 eurot, hinnale lisandub käibemaks. Kui ühest firmast on mitu osalejat, siis rakendatakse hinnasoodustust -5%. Hinnas sisalduvad jaotusmaterjalid, lõunad ja kohvipausid.

INFO JA REGISTREERIMINE:

Toomas Hansson

Tartu esinduse juhataja

Tel: 744 2196

E-post: toomas@koda.ee

SEMINAR „KUIDAS HINNATA JA KASVATADA ETTEVÕTTE JA OMANIKE OSALUSE VÄÄRTUST?“

Ettevõtte väärtus on selle väärtus nii võlausaldajatele kui omanikele. Mõlemad osapooled huvituvad ettevõtte väärtuse määramisest. Omanikud keskenduvad sellisele väärtuse loomisele, mis kasvataks nende osaluse väärtust. Üldjuhul mõeldakse väärtuse hindamisele seoses ühinemise, osaluse ostu- või müügipakkumise, laenu andmise või finantsanalüütiku soovitusel korral.

Väärtuse hindamine on aga lahutamatu osa juhtimisprotsessist. Kuidas ettevõtte visiooni eluviimine mõjutab selle väärtust, soodustab või takistab väärtuse loomist, peaks olema juhatusele, nõukogule ja omanikele eluline küsimus.

Seminaril keskendutakse omanike loodetud tootlikkuse allikatele - äri- ja

investimistegevuse rahavoogudele, dividendi- ja finantseerimispoliitikale ning ettevõtte väärtusele. Töötoa käigus tutvume näidete ja mudelite abil erinevate väärtuse hindamise meetoditega, mille baasil määrame tõenäolise väärtuse vahemiku.

Seminarile on oodatud eelkõige juhatuse ja nõukogu liikmed, finantstõttajad, raamatupidajad.

Seminarilektoriks on õppejõud ja rahvusvahelise taustaga finantsanalüütik **Rita Ilsson**. Ta on töötanud majandus- ja ettevõtlusalal lektorina Stockholmi Ülikoolis, Tallinna Tehnikaülikoolis ja Tallinna Ülikoolis. Viinud läbi hulgaliselt kõrg- ja kesktaseme koolitusi.

Aeg: neljapäev, 6. märts
kell 10.00-16.00

Koht: Kaubanduskoda
(Toom-Kooli 17, Tallinn)

Hind: 60 eurot, mitteliikmetele
120 eurot, lisandub käibemaks.

*HINNAS SISALDUVAD TEABEMATERJALID, LÕUNA JA KOHVIPAUS.

INFO JA REGISTREERIMINE:

Kati Krass

Projektijuht

Tel: 443 0989

E-post: kati@koda.ee

▶ UUED LIIKMED

HARJUMAA JA TALLINN

AIKI INVEST OÜ	www.aiki.ee	Ehitustööd.
ALIGNSOFT OÜ	www.koduleht.net	E-kaubandus. Kodulehekülgede valmistamine ning veebirakenduste disain ja programmeerimine.
AUDIT PARTNER OÜ	www.auditpartner.ee	Auditeerimine. Raamatupidamine ja maksualane nõustamine.
DIGITAALNE SPUTNIK OÜ	www.digitalsputnik.com	Filmi ja televisiooni valgustite tootmine. Filmitehnika arendamine ja tootmine.
HANSET OÜ	www.hanset.ee	Üldehitus. Päikeseküttesüsteemide paigaldamine.
KÜHNE + NAGEL AS	www.kuehne-nagel.ee	Veoste ekspedeerimine. Programmeerimine. Tolliagentide tegevus. Mujal liigitamata veondust abistavad tegevused.
LEONHARD WEISS RTE AS	www.leonhard-weiss.ee	Rööbasteede ehitus.
SONTRAVENTO OÜ	www.mesinduspood.ee	Mesindusvaldkonda kuuluvate seadmete ja inventari müük.
STEELER GROUP OÜ	www.steeler.ee	Ärihoonete ja elamute ehitus. Teraskonstruksioonide valmistamine ja paigaldus.
TRANSCOM EESTI OÜ	www.transcom.com	Kõnekeskuste tegevus.
VEINISÖBER OÜ	www.veinisober.ee	Veinide ja teiste alkoholijookide maaletoomine, jae- ja hulgimüük.
WO TRUST OÜ		Mitmesuguste erinevate kaupade vahendamine.
WORLDLINE OÜ	www.baltix.ee	Toiduainete import-eksport. Toiduainete pakendamine.

JÕGEVAMAA

TROFEE JAHIMAJA	www.trofee.ee	Külastemaja ja muu majutus.
-----------------	---------------	-----------------------------

JÄRVAMAA

VERSTON EHITUS OÜ	www.verston.ee	Teede ehitus ja remont.
-------------------	----------------	-------------------------

LÄÄNE-VIRUMAA

TIMBER CONSULT OÜ		Aiamajade ja nende uste ning akende tootmine. Muud puidust kokkupandavad elemendid. Puidu kuivatamine ja hõõveldamine.
-------------------	--	--

PÄRNUMAA

MAX ORIENT OÜ		Raamatute kirjastamine. Spetsialiseerimata hulgikaubandus.
---------------	--	--

PÕLVAMAA

PKM GRUPP OÜ	www.pkmgrupp.ee	Teedeehitus. Põllumajandus ja vahendustegevus.
--------------	-----------------	--

TARTUMAA

APCHEMICALS OÜ	www.apchemicals.eu	Autokeemia tootmine.
B&W METALL OÜ	www.bwmetall.ee	Mehaaniline metallitöötlus.
CWH OÜ	www.autopesulad24.ee	Veebiportaalide tegevus – rakendustarkvara arendamine ja müümine eelkõige autopesulate valdkonnas.
LÕUNA EHITUS OÜ	www.lounaehitus.ee	Lautade ehitus, tööstushoonete ehitus. Hoonete rekonstrueerimine ja restaureerimine. Kilpmajade tootmine-püstitus, metallkonstruktsioonid, seikluspargid.
MANGELBERT AGRO AS MARTELLA OÜ	www.martella.ee	Põllumajandustoorme, loomasööda ost-müük. Metsa- ja aiasaaduste kokkuost, pakendamine ja eksport.

JUUBILARID

Õnnitleme ettevõtte juubeli puhul!

95	20	MUSTAMÄE HALJASTUS AS <i>liige alates 2003</i>	10
ASWEGA AS <i>liige alates 1988</i>	ABLOY OY EESTI FILIAAL <i>liige alates 2001</i>	RAUNING OÜ <i>liige alates 1999</i>	ASV-AUTO OÜ <i>liige alates 2011</i>
55	BALTCONTROL OÜ <i>liige alates 1995</i>	STALLION AS <i>liige alates 2000</i>	ECONET SYSTEMS OÜ <i>liige alates 2012</i>
PAEKIVITOODETE TEHASE OÜ <i>liige alates 1990</i>	DSV TRANSPORT AS <i>liige alates 1996</i>	TÕLKEBÜROO PANGLOSS OÜ <i>liige alates 1997</i>	SYNNOVE FINDEN EESTI AS <i>liige alates 2008</i>
50	FORTEM GRUPP AS <i>liige alates 1998</i>	VESITERM OÜ <i>liige alates 2000</i>	5
ESFIL TEHNO AS <i>liige alates 2001</i>	GENATEJA OÜ <i>liige alates 2012</i>	VIITANET OÜ <i>liige alates 1998</i>	BALTIC INDEPENDENT GROUP OÜ <i>liige alates 2011</i>
25	HRX AS <i>liige alates 1996</i>	15	DISAM-E OÜ <i>liige alates 2011</i>
AKSI AS <i>liige alates 2000</i>	KATOEN NATIE EESTI AS <i>liige alates 1998</i>	AQUA INVEST OÜ <i>liige alates 2011</i>	EVRCARGO AS <i>liige alates 2013</i>
ANDEVIS AS <i>liige alates 2000</i>	KAVASS AS <i>liige alates 2007</i>	ASTLANDA HOTELLI AS <i>liige alates 2002</i>	GURMEEKLUBI OÜ <i>liige alates 2013</i>
ANTS PAK'I KADARBIKU TALU FIE <i>liige alates 2000</i>	MATOGARD OÜ <i>liige alates 2009</i>	MESA EESTI OÜ <i>liige alates 2010</i>	HALIMBUS OÜ <i>liige alates 2012</i>
CAMBREX TALLINN AS <i>liige alates 1999</i>	MEEDIAGRUPI OÜ <i>liige alates 1997</i>	NT LOGISTIKA AS <i>liige alates 2003</i>	TRADE MILK SERVICE OÜ <i>liige alates 2012</i>
KARNO TuÜ <i>liige alates 2009</i>	MERKONI TÖÖRÕIVA OÜ <i>liige alates 1998</i>	VIRTEL GRUPP OÜ <i>liige alates 2006</i>	
	MIKSKAAR AS <i>liige alates 1993</i>		

Kaubanduskoda koostöös Raadio Kukuiga
kutsub kuulama saadet

Majandusruum

Aktuaalseid majandus- ja ettevõtluusteemasid arutab saatejuht **Vallo Toomet** koos oma külaliskülastajaga **laupäeviti kell 15.00-16.00** ning kordusena samal õhtul kell 22.00-23.00 ja teisipäeva õhtul kell 21.15-22.30.

Saadet on järelkuulatav ka Internetis aadressil podcast.kuku.ee

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA**

ESTONIAN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
tänapäev oma häid toetajaid,
kelle panus meie liikmeüritustesse
aastal 2013 oli hindamatu!

SILBERAUTO

estravel

dermoshop

AVISION

Kaubanduskoja liikmesettevõtetal, kes soovivad meie üritustel kaasa lüüa
palume võtta ühendust: Priit.Raamat@koda.ee • Tel: 604 0087